КЕЧА МОСКВАДА СССР ОЛИЙ СОВЕТИ СЕССИЯСИ ИШ БОШЛАДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

9-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 245 (2278).

11 ДЕКАБРЬ СЕШАНБА 1962 ЙИЛ

БАҲОСИ 2 ТИИИН

„Фарҳод" совхозининг фарҳодларига офарин! Улар об-ҳаво қийинчилигини енгиб, шўр билан курашиб, чўлда мардлик кўрсатдилар. *Эл хирмонига **7553,8** тонна „оқ олтин" тўкиб маррага етдилар.* Азаматлар яна 500 тонна учун курашмоқдалар.

Совхознинг И. Абдуллаев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзоси ўртоқ Ғулом Абдуллаев. У бу йилги мавсумда ўз «зангори кема»си бункеридан эл хирмонига 150 тонна «оқ олтин» тўкди.

В. Сироткин фотоси.

КАТТА КРЕМЛЬ САРОЙИДА

МОСКВА, 10 декабрь. (ТАСС). Бугун Кремлда олтинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини бошлади.

Эрталаб соат 10 да Катта Кремль саройида Миллатлар Советининг мажлиси очилди. Айни вақтда Кремль театрининг залида Иттифоқ Советининг депутатлари тўпланди. Палаталарнинг алоҳида-алоҳида мажлисларида сессиянинг кун тартиби ва иш тартиби бир овоздан тасдиқланди.

Олтинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси кун тартибига қуйидаги масалалар киритилди:

1. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1963 йилги Давлат плани тўғрисида.
2. ССР Иттифоқининг 1963 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва 1961 йилги Давлат бюджетининг бажарилиши ҳақида.
3. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.
4. Ҳозирги халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати.

* * *

МОСКВА, 10 декабрь. (ТАСС). Бугун эрталаб соат 11 да Катта Кремль саройида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг қўшма мажлиси очилди.

Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрушчев, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, В. П. Мжаванадзе, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин ўртоқлар залга кириб келганларида депутатлар ва меҳмонлар уларни узоқ давом этган қарсаклар билан кутиб оладилар.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Халқ хўжалиги кенгашининг раиси депутат В. Э. Димшиц СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1963 йилги Давлат плани тўғрисида доклад қилди.

* * *

МОСКВА, 10 декабрь. (ТАСС). Қисқа танаффусдан сўнг соат 12-50 минутда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг қўшма мажлиси давом эттирилди.

СССР Молия министри депутат В. Ф. Гарбузов ССР Иттифоқининг 1963 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджетининг бажарилиши ҳақида доклад қилди.

* * *

МОСКВА, 10 декабрь. (ТАСС). Танаффусдан кейин, соат 16 да СССР Олий Советининг ҳар иккала палатаси алоҳида-алоҳида мажлисларида ишини давом эттирди.

Катта Кремль саройида Иттифоқ Советининг мажлиси очилди. Иттифоқ Совети бюджет комиссиясининг раиси, депутат И. С. Сенин Иттифоқ Совети бюджет комиссиясининг қўшимча докладини қилди.

Миллатлар Советининг Кремль театрида очилган мажлисида шу палата бюджет комиссиясининг раиси депутат М. А. Яснов комиссиянинг қўшимча докладини қилди.

Сессия ўз ишини давом эттирмоқда.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети зўр қониқиш билан қайд қиладиларки, КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қароридан руҳланган Тошкент областининг колхозчилари, совхозларининг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари давлатга сабзавот сотиш планини 5 декабрда, муддатидан илгари бажардилар.

Ҳаммаси бўлиб 100,5 минг тонна ёки ўтган йилдагидан 26,9 минг тонна кўп сабзавот сотилди.

Калинин районининг сабзавотчилари яхши меҳнат қилдилар, улар давлатга 38 минг тонна—ўтган йилдагига нисбатан 9 минг тонна кўп сабзавот сотдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Тошкент областининг колхозчиларини, совхозларининг ишчиларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларини эришилган муваффақиятлар билан қизғин табриклайдилар ва ишонч билдирадиларки, улар 1963 йилда сабзавот, полиз экинлари ва картошкадан янада мўл ҳосил олинишини таъминлаш учун шудгорлашни ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказадилар, теплица хўжалиги ишларини яхшилаш учун зарур тадбирларни кўрздилар. Парник хўжаликларини намунали тайёрлайдилар ҳамма кузги-қишки тадбирларни ўз вақтда ўтказадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | **ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** | **ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

РАИС ЁРДАМЧИ КУТЯПТИ...

Хўжалик қанча кичик бўлса раҳбарлик шунча осон деб ўзларича янги «назария» кашф қилган кишилар шу «Комсомол» районидаги Калинин номли колхоз раҳбарлари эди. Эндиликда бу колхоз 750 гектар ерга пахта экади. Ҳосилдорлик ҳам паст. План 20,3 центнер. Хўш, нега энди бу колхоз ҳамон қолоқликдан чиқмайди? Нега пахта плани эндигина 43 процент бўлди?

Иш ўрнига важ қидирадиган одамлар ҳали ҳам бор экан. Бу хўжалик раҳбарлари эрта кўкламда ҳаво қурғоқ келди, бир қатра нам йўқ, деб зорландилар. Чигит униб чиққанда «оҳ шўримиз қурсин! Кўчатни шўр еб қўйди» деб фарёд қилдилар. Яна 1—2 ҳафта ўтгач, «ух дўл бизни адо қилди, энди нима қиламиз» деб нолидилар. Эндичи? Бўлар иш бўлиб, асосий вазифа даладаги ҳосилни сўнгги граммигача йиғиб олишдан иборат бўлиб қолган бир пайтда Калинин номли колхоз аъзолари нима қилмоқдалар?

Яқинда колхозга райком секретари ўртоқ Х. Жалилов келипти. У киши даладаги шиға-шиға кўсаклару, лўппи-лўппи пахталарни кўриб, бош чайқаптилар Кейин раис Эргаш Жалиловга «колхозингизга 400—500 ёрдамчи бераман» деб ваъда бериптилар. Шушу секретардан дарак йўқ. Раис бўлса колхоздаги ишга яроқли кишилардан учдан бирини ҳам далага чиқаришнинг уддасидан чиқмай, хашарчи кутиб ўтирибди.

Агар далада ҳосил тугаган бўлганида эди раис Э. Жалилов ҳам, партком секретари Ў. Эгамбердиев ҳам ўзларини бардам сезиб, тиллари узун бўлиб гапирар эдилар. Нима қилайлик ахир, бор ҳосилни йиғиб топширдик, агар пахта бўлса тош ёғиб турса ҳам териб олардик, деб гапни тамом қилардилар. Афсуски, бунақа важ ҳозирги кунга тўғри келмай турибди. Яхлит карталарда ҳосил шунча кўпки, уни йиғиб олса бир-икки эмас, камида 11—12 процент пахта бўлади. Ҳолбуки, бизга тонналар эмас центнерлар эмас, ҳатто килограммлар, граммлар ҳам ғанимат. Колхоз раҳбарлари буни тушунмаяптилар. Олтиндан қиммат, зардан аъло бўлган пахтамиз совуқ кунларда нам хавода қолиб, ерга тўкилиб нобуд бўлмоқдаю, бу ердаги кишилар хашарчи келади деб йўлга телмуриб ўтирибдилар

Мана бу рақамларга қаранг. Ўтган йили шу кунгача колхоз ҳар гектар ердан 20 центнердан ортиқроқ ҳосил берган эди. Бу йил эндигина 9 центнердан пахта ҳосили олинди. Исломқул Сангилов бошлик бригада бўлса планни 26 процент бажариб, «жуда жон куйдирдик, шу ёғи ҳам етар» деб ўтирибди. Раҳмонов бригадасида эса план 27 процентга етди. Демак, бу икки бригада ҳар гектар ердан 6—6 ярим центнердан ҳосил олибди холос. Уят эмасми, И. Сангилов, Қ. Раҳмонов ўртоқлар! Наҳотки илгари 25—30 центнердан пахта териб келган еримизни шунчалик хўрласангиз! Эҳтимол ер шўр, кўчат унмайди дерсиз. Шўрликга шўр. Бу тўғри. Аммо уни қадрлаганингизда, яхши парвариш қилганингизда шўр бўлмасди. Ҳа, ўзингиз айбдор.

Бундай таъна гапларни бригадир Ҳидир Қодировга ҳам айтишимиз керак. Плани 43 процент бўлибди. Далани кўрган одам ҳали 50 процент ҳосил йиғиб олинмабди дейди. Ҳосил шунчалик кўпу, кунига 700—800 килограммдан кўрак терилаяпти. Дала шийпонидаги курак чувиш машинаси атрофида 7 киши уймалаб турибди. Чувиладиган кўсак 500—600 килограмм холос. Агар ҳосил учун юраги ачишадиган одамлар бўлса, уларни 7 таси эмас, 2 таси ҳам бу ишни удда қилади.

Сушилкадаги аҳвол ҳам шунақа. Колхозда бир кунда кўпи билан 2,5—3 тонна пахта тайёрланяпти. Бунинг ҳам ярмидан озроғи заводдан қайтариб юборилмоқда. Шундай бўлишига қарамай, бу иш билан жуда кўп одам овора.

Колхозда ғалати ишлар кўп. Бутун мавсум давомида машиналар билан 16 тонна пахта терилипти. Ҳолбуки, буни бир теримчи териб қўяди. Афтидан бу иш ҳам, машинада пахта терилмади, деган гапдан қутилиш учун хўжа кўрсинга қилинган. Ҳозирги кунда қилинаётган ишлар ҳам шунга ўхшайди Бундай раҳбарлар бир нарсани ўйлашлари керак. Бизнинг нон-ошимиз ҳам, обрўимиз ва шуҳратимиз ҳам пахта. Кимки уни увол қилса, халқ ғазабига учрайди.

С. СУЛТОНОВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

М. ЖЎРАЕВ,

«Гулистон» газетасининг ходими.

МИРЗАЧЎЛ ФАРҲОДЛАРИ

Суратларда (юқоридан пастга): 5-бўлим бошлиғи Саид **Нодирматов,** юқори ҳосилли бригадаларнинг бошлиқлари Яҳё **Эрматов,** Қурбон **Худойназаров,** моҳир механик-ҳайдовчилардан Анорбой **Алимов** ўртоқлар.

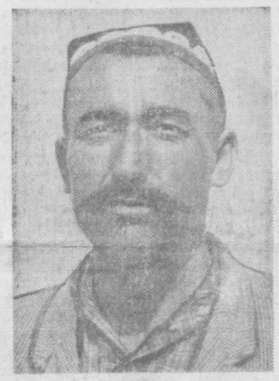

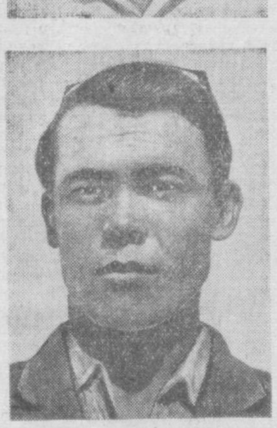

АҲД ВА БАХТ

Маррага етгунимизча озмунча қийинчиликларни енгмадик. Еримиз шароити анча оғир эмасми, шўр билан курашиш учун кўп куч сарфладик. Чигитни экиб энди ундириб олганимизда дўл, ёмғир ёғиб, анчагина ердаги мурғак ғўзаларни нобуд қилди. Ҳеч иккиланмадик. Кўпгина майдонга чигитни қайта экиб, ола ерларга кўчат ўтқизиб, гектарларнинг тўла бўлишини таъминлаш чораларини кўрдик.

Ғўза парвариши даврида ҳар туп ғўзани кўз қорачиғидай асраб-авайлаб парвариш қилдик. Механизаторларимиз, сувчиларимиз сон орқасидан қувмадилар, сифатга эътибор бердилар. Меҳнатларимиз зое кетмади. Ҳосил мўл бўлди. Теримга пухта шайланган ҳолда киришдик. Машиналар оғиримизни енгил қилди. Авжи терим қизғин пайтда далаларимизда 91 машина ишлаб турди.

Мана, бугунга келиб мамнунлик билан айтаоламизки, КПСС XXII съезди қарорларини амалга ошираборган совхозимиз ишчилари планни бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Биз шу кунга қадар давлатга пландаги 7530 тонна ўрнига 7553,8 тонна ҳосил етказиб бердик. Бу ўтган йилдагига қараганда 516,1 тонна кўп. Бунчалик мўл ҳосил ҳали совхозда етиштирилган эмас.

Шундай қилиб аҳдимизнинг уддасидан чиқдик. Бу биз учун катта бахтдир.

Давлатга топширилган пахтанинг 83 проценти биринчи сортга қабул қилинганлиги ва ҳамма ҳосил қоп-қанорсиз ташиб берилганлиги ҳам қувончли ҳолдир.

Меҳнатни яхши ташкил этиб, ҳар бир қулай фурсатдан, ҳар бир имкониятдан ўз ўрнида фойдалана билган бўлимларимиз айниқса, юқори кўрсаткичларга эришдилар. Мисол учун ўртоқ Надирматов бошқарувчи бўлган бўлимни олайлик. Бу бўлим ҳозирги кунга қадар планни 168 процентга етказди. Мирзачўл ерларида бунчалик мўл ҳосил етиштириш осонми, ахир.

Механик-ҳайдовчиларимизнинг кўмагидан жуда ҳам хурсандмиз. Уларнинг ғайрати туфайли машина терими плани 158 процент бажарилди. Саттор Абдураимов, Муртазоқул Мустафоқулов, Исломжон Абдуллаев сингари механик-ҳайдовчилар машина деҳқоннинг чин дўсти эканлигини намойиш қилдилар. Уларнинг ҳар бири ўз агрегати бункердан 100—160 тоннадан «оқ олтин» тўкди.

Ҳосилни йиғиб-териб олишда бизга астойдил ёрдам берган Тошкент қишлоқ хўжалиқ институтининг студентларидан ҳам миннатдормиз.

Совхозимизда хўжаликнинг бошқа соҳаларини юксалтиришда ҳам яхши натижалар қўлга киритилди. Давлатга пилла сотиш плани 145 процент, сут сотиш плани 145,1 процент, жун сотиш 226 процент, гўшт плани 107,2 процент бажарилди.

Шунингдек, чорва қишловини намунали ўтказиш учун ҳам ҳамма чораларни кўрганмиз. Мўлжалдаги силос бостирилди, бошқа турдаги ем-хашакларимиз ҳам сероб.

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорлари совхозимиз ишчиларини янги ғалабаларга руҳлантирмоқда. Биз эришилган ютуқлар билан чегараланиб қолмаймиз.

Далаларимизда ҳозирги кунда ҳам меҳнат авжида. Совхозимизнинг ишчилари қолган ҳосилни чамалаб кўриб, пландан ташқари яна 500 тонна «оқ олтин» топширишга сўз бердилар. Бу ҳосил далаларимизда бор. Биз уни йиғиб-териб олишни уюшқоқлик билан давом эттириб, албатта мажбуриятимизни ҳам бажарамиз.

Келгуси йилга тайёргарлик ишлари ҳам қизитиб юборилди. Дала ишларини конвейер усулида ташкил этганмиз. Ҳосилдан бўшаган ерлар пешма-пеш шудгор қилинмоқда. Тракторчиларимиз ишни ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этиб ерни сифатли ҳайдашга эътибор бермоқдалар . Шудгорлаш олдидан ҳар гектар ерга белгиланган миқдорда ўғит солинмоқда.

Совхозимиз ишчилари ва механизаторлари 1963 йилда янада юқори кўрсаткичга эришиш учун ҳамма чораларни кўрадилар. Биз далада бир грамм ҳам пахтани қолдирмаймиз. Қишки тадбирларни ўз вақтида ва сифатли амалга ошириб, келаси йил мўл ҳосилига пухта замин ҳозирлаймиз.

Қ. БОТИРОВ,

«Фарҳод» совхозининг директори.

Г. СУВОНҚУЛОВ,

совхоз партия комитетининг секретари.

Қ. БОТИРОВ.

Г. СУВОНҚУЛОВ.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, социалистик мусобақани кун сайин қизитаётган Бўка районн чорвадорлари давлатга гўшт сотиш йиллик планини муддатидан илгари —9 декабрда бажардилар. Пландаги 9.640 центнер ўрнига 9.642,1 центнер гўшт сотилди.

Давлатга гўшт сотиш давом этмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН САБЗАВОТЧИЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Партия XXII съездининг, КПСС Марказий Комитети март ва ноябрь Пленумларининг тарихий қарорларидан илҳомланган Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари бу йилги ноқулай об-ҳаво шароити туғдирган қийинчиликларни бартараф қилиб, давлатга сабзавот сотиш планини муддатидан олдин, 8 декабрда бажардилар.

Колхозлар, совхозлар, бошқа давлат хўжаликлари тайёрлаш пунктларига 240 минг тонна сабзавот топширдилар. Бу йил давлатга бутун 1961 йилдагидан 110 минг тоннадан кўпроқ сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари ва мева кўп сотилди. Бу йил Москвага, Ленинградга, Урал, Сибирнинг саноат марказларига ва мамлакатнинг бошқа районларига 50 минг тоннадан кўпроқ полиз маҳсулотлари, шунингдек кўплаб сабзавот, резаворлар, мева ва узум жўнатилди. Бу маҳсулотларни тайёрлаш давом эттирилмоқда.

Республикада сабзавот етиштиришни кўпайтиришга партия ташкилотларининг ердан фойдаланишни яхшилаш, деҳқончилик маданиятини ошириш, ҳосилдорликни юксалтириш юзасидан кўрган тадбирлари натижасида, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг фидокорона меҳнати туфайли эришилди. Ҳозирги вақтда келгуси йилда яна ҳам юқори ҳосил етиштиришга тайёргарлик юзасидан дала ишлари авж олдириб юборилди. (ЎзТАГ).

ХИРМОНГА БАРАКА!

10 декабргача

Пахта тайёрлашнинг бориши ҳақида маълумот

Ишлаб чиқариш бошқармалари	(Планга нисбатан процент ҳисобида)		
	Бир кунда	Мавсумдан бери	Қоп-қанорсиз ташиш
ТОШКЕНТ	0,04	108,82	147,16
Янгийўл	0,02	99,83	120,41
Янгиер	0,37	83,85	102,06
Чирчиқ	0,04	79,44	99,26
Сирдарё	0,17	65,92	90,97
РАЙОНЛАР			
ҚУЙИ ЧИРЧИҚ	—	121,81	130,55
ОРЖОНИКИДЗЕ	0,02	103,77	143,44
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,05	100,76	101,42
ЧИНОЗ	—	100,64	131,04
Янгийўл	0,04	91,60	115,36
Урта Чирчиқ	0,04	91,57	111,63
Янгиер	0,41	87,20	110,18
Пискент	0,06	83,54	100,27
Бекобод	0,32	79,97	93,41
Бўка	0,07	78,08	108,31
Сирдарё	0,10	73,36	104,82
Комсомол	0,19	65,13	86,12
Оққўрғон	0,02	64,02	78,85
Гулистон	0,28	53,21	71,26
ОБЛАСТЬ БУЙИЧА	0,14	82,11	103,76

СССР Олий Советининг сессияси

КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИ ЙЎЛИДА ЯНГИ ЗЎР ҚАДАМ

Ўртоқ В. Э. ДИМШИЦ доклади

VI чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси, деди ўртоқ В. Э. Димшиц, катта тарихий маррада, КПСС Марказий Комитетининг партия, давлат ва хўжалик қурилишининг жуда муҳим проблемаларини муҳокама қилиб, ўз ишини яқиндагина тамомлаган ноябрь Пленумидан кейин тўпланди.

Етти йилликнинг тўртинчи йили йигирма кундан кейин тугайди. Совет халқи қаҳрамонона меҳнатининг улуғ самаралари, Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети сиёсатининг тантанаси мана шу йилларнинг якунларида яққол кўриниб турибди.

КПСС XXII съездидан кейин ўтган бир йил совет халқининг ижодкорлиги ниҳоят даражада юксалган, меҳнатдаги оммавий қаҳрамонлиги барқ урган йил бўлиб тарихга киради. Ҳозир ҳар бир совет кишиси фахрланиб айтиши мумкинки, коммунизм қуришнинг съездда қабул қилинган ленинча Программаси барча совет кишиларининг куч ва ғайрати билан амалга оширилмоқда.

Етти йиллик планга кўра, деди докладчи, саноат маҳсулотининг ҳажми 1959-1962 йилларда 39 процент кўпайиши керак эди. Ҳақиқатда у 45 процент кўпайди. Шу вақт ичида етти йиллик топшириқларидан ташқари 28 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Мамлакат пландан ташқари кўпгина чўян, пўлат, нефть, қишлоқ хўжалик машиналари, газламалар, пойафзаллар ва бошқа маҳсулотлар олади.

Етти йилликнинг тўрт йили мобайнида 3.700 тадан кўпроқ янги йирик давлат саноат корхоналари ишга туширилди ва урушдан олдинги беш йилликларнинг ҳаммасидагига қараганда кўпроқ ишлаб чиқариш қувватлари вужудга келтирилди. Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларига давлат томонидан 107 миллиард сўмлик—мўлжалланганига қараганда 6 миллиард сўм кўп капитал маблағ сарфланди.

Партиянинг халқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш соҳасида кўрсатган тадбирлари етти йиллик планни муваффақиятли бажариш учун катта аҳамиятга эга. Марказий Комитетнинг ташаббуси билан саноатга, қурилишга, қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилиш ва уларни бошқариш системасида дадил, чуқур революцион ўзгаришлар амалга оширилди. Бошқариш системасида Сталин шахсига сиғиниш даврида вужудга келган маҳкамачилик-бюрократизм методлари узил-кесил тугатилди. Шахсга сиғиниш қоралангандиги, партия ва давлат қурилишининг ленинча нормалари тиклангандиги партия ва мамлакатда ижодий юксалиш вазиятини вужудга келтирди, миллион-миллион кишиларнинг активлигини ва ташаббускорлигини оширди.

Иқтисодий маъмурий районларда халқ хўжалиги кенгашлари тузилганлиги ва мустаҳкамланганлиги, колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармалари барпо қилинганлиги, иттифоқчи республикаларнинг ва маҳаллий Советларнинг ҳуқуқлари кенгайтирилганлиги — мана шуларнинг ҳаммаси хўжалик қурилишида демократик централизмнинг ленинча принципларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш асосида халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш соҳасида партия Марказий Комитети томонидан чуқур ўйланиб амалга оширилаётган йўлдир.

Бизнинг саноатимиз, деди ўртоқ Димшиц, умуман яхши ишлаяпти. Бироқ, энергия, газ, синтетик толалар, пластмассалар, машинасозлик маҳсулотининг бир қанча турларини ва халқ истеъмол қиладиган баъзи молларни ишлаб чиқариш етти йиллик топшириқларидан орқада қолмоқда.

Партиямиз Марказий Комитетининг бундан икки ҳафта муқаддам бўлиб ўтган Пленуми СССР экономикасини ривожлантириш ва халқ хўжалигига партия раҳбарлиги масалаларини муҳокама қилди. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг шу Пленумдаги докладида халқ хўжалигининг иқтисодий ривожланиши, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш соҳасидаги ишлар ҳар томонлама чуқур анализ қилиб берилди. Докладда социалистик системамизнинг жуда катта афзалликлари ленинча донишмандлик билан кўрсатиб ўтилди. мамлакатимиздаги битмас-туганмас резервлар очиб берилди, экономикани янада самарали ривожлантириш ҳамда коммунизм қуриш авж олдирилган шароитда халқ хўжалигига раҳбарликнинг ташкилий формаларини ва методларини такомиллаштириш йўллари белгилаб берилди.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми планлаштирувчи органларнинг ишини танқид қилди ҳамда халқ хўжалигининг имкониятлари ва ресурсларидан тағин ҳам оқилона ва тежамли фойдаланишни, истиқболи энг катта бўлган ва капитализм билан иқтисодий мусобақада вақтдан ютишга имкон берадиган тармоқларни биринчи галда ривожлантиришни таъминлайдиган қилиб планлаштириш зарурлигини кўрсатиб ўтди.

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг ленинча ижодкорлик руҳи билан суғорилган қарорларини бутун совет халқи якдиллик билан маъқуллади ва бу қарорлар совет халқини меҳнатда янги қаҳрамонликлар кўрсатишга руҳлантирмоқда.

Докладчи уқтириб айтдики, совет халқи 1962 йилда мамлакат экономикасини янада юксалтиришга эришди. Ялпи маҳсулот планга мувофиқ 8,1 процент кўпайиши лозим эди, ҳақиқатда эса, 9 процент кўпайди. Иш унуми юксак бўлган жуда кўп миқдордаги янги хил машиналар, механизмлар, аппаратлар ва асбоблар вужудга келтирилди ва ўзлаштирилди, янги, тағин ҳам мукаммал технология процесслари жорий қилинди, механизация ва автоматлаш даражаси ошди. Шу билан бирга, бизнинг саноатимиз эскириб қолган машина-ускуналарни ҳали ҳам анчагина чиқармоқда, янги техникани ва прогрессив технологияни жорий қилиш баъзан чўзилиб кетмоқда, маҳсулот сифатини яхшилашга етарли эътибор берилмаётир.

Партия Марказий Комитети ва ҳукумат қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисида, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ҳақида ғоят катта ғамхўрлик қилмоқдалар. Мамлакатнинг бир қанча районларида об-ҳаво шароити жуда ноқулай келганлигига қарамай, бу йил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда жиддий муваффақиятлар қўлга киритилди. Жумладан, 1953 йилдаги 5 миллиард пуд ўрнига бу йил 9 миллиард пуд дон етиштирилди. Бу муваффақиятлар —қўриқ ерларни ўзлаштириш, экин майдонларининг структурасини тубдан қайта қуриш ва маккажўхори экишни анча кенгайтириш ишида партиямиз Марказий Комитети узоқни кўриб ўтказиб келган сиёсатнинг самарасидир.

Бу йил, деди докладчи, саноатда, қишлоқ хўжалигида ва транспортда янги ишлаб чиқариш қувватларини кўпайтириш соҳасида катта программа амалга оширилмоқда. Давлат плани бўйича халқ хўжалигига 30,5 миллиард сўм (ўтган йилдагидан 8,5 процент кўп) капитал маблағ сарфланади. Ўтган йилдагига қараганда 20 процент кўп асосий фондлар ишга туширилиши кутилмоқда. Бироқ, ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш соҳасида планда белгиланган топшириқлар кўпгина тармоқларда кам бажарилди.

Бу йил совет халқи турмушининг моддий ва маданий даражаси янада ошди. Уй-жой, коммунал, маданий-маиший ва мактаблар қурилиши жуда катта кўламда амалга оширилмоқда. Аҳолига 1962 йилда сатҳи 82 миллион квадрат метр уй-жой майдони топширилади.

Етти йилликнинг тўртинчи йили Ватанимиз фани янада ҳар томонлама равнақ топган ва халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида техника янада тараққий этган йил бўлди. Совет космонавтлари А. Николаев ва П. Поповичнинг «Восток-3» ва «Восток-4» космик кемаларида группа бўлиб тарихда мисли кўрилмаган парвози илғор совет фанининг катта муваффақиятларини ғоят ёрқин ифодалаб берди.

Бизнинг муваффақиятларимиз, шак-шубҳасиз, катта. Лекин партия таълим берганидек, биз ҳали фойдаланилмаётган резервлар ва имкониятларимиз нақадар катта эканлигини очиқ кўришимиз лозим. Унумсиз нобудгарчиликларни қатъиян тугатиш, илғорлар тажрибасини кенг ёйиш экономикани янада юксалтиришнинг муҳим шартидир.

СОВЕТ МАМЛАКАТИ ЭКОНОМИКАСИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШ

СССР Министрлар Совети, деди ўртоқ В. Э. Димшиц, халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1963 йилга — етти йилликнинг бешинчи йилига мўлжалланган плани лойиҳасини Олий Совет муҳокамасига тақдим қилади. Бу план КПСС XXII съезди қабул қилган партия Программасига, КПСС Марказий Комитетининг (1962 йил) март ва ноябрь Пленумининг қарорларига мувофиқ ишлаб чиқилди.

1963 йил планида қуйидагиларга алоҳида эътибор берилади, яъни:

химия саноатини, радиоэлектроникани ва электроэнергетикани илдам ривожлантириш йўли билан ижтимоий ишлаб чиқаришнинг структурасини янада такомиллаштиришга;

энг серунум ва мукаммал машиналар ва ускуналарни ишлаб чиқаришга;

қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлашга ҳамда шу асосда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ва харид қилишни кўпайтиришга;

ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишни жадаллаштиришга, маблағларни ишга тушириладиган объектларга йўллашга ва капитал маблағларнинг самарасини оширишга;

халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни янада кўпайтиришга, уларнинг сифатини яхшилашга ва чакана савдони ривожлантиришга;

уй-жой ва маданий-маиший қурилишларнинг ҳажмини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилади.

Планда давлатимизнинг мудофаа қувватини янада мустаҳкамлашга доир зарур чоралар кўзда тутилди.

Саноат соҳасида 1963 йил учун етти йиллик пландагига қараганда тағин ҳам юксакроқ топшириқлар мўлжалланди. Саноат маҳсулотининг ҳажми етти йиллик топшириғида белгиланган ҳажмдан тахминан 7 миллиард сўм миқдорда оширилади. Беш йил ичида саноат маҳсулоти етти йиллик планда мўлжалланганига қараганда ҳаммаси бўлиб 35 миллиард сўм миқдорида кўп ишлаб чиқарилади.

Беш йил ичида саноатда янги ишга туширилган асосий фондларнинг салмоғи қарийб 50 процентни ташкил қилади. Бу эса, меҳнат унумдорлигини янада ошириш учун ғоят қулай шароит вужудга келтиради.

1963 йилда химия саноатининг ҳамма тармоқларини ривожлантириш суръатлари оширилади. Саноатнинг бу тармоғига қарийб 1.7 миллиард сўм кўп капитал маблағ сарфланади. Бу, 1962 йилдагига қараганда бир қанча кўпдир. Бутун химия саноатининг маҳсулоти 17 процент кўпайтирилади. Пластмассалар, синтетик смолалар, синтетик тола ва каучук ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади.

Бироқ, дейди докладчи, химия саноатининг ривожланиш миқёслари халқ хўжалигининг ва мамлакатимиз аҳолисининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўла равишда қондиролмаётир. Ҳозирги вақтда илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш-конструкторлик ишларини янада жадал ривожлантириш, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини қисқа муддатлар ичида химизациялашни таъминламоқ ҳамда синтетик материаллар ва бу материаллардан маҳсулотлар ишлаб чиқариш даражаси жиҳатидан жаҳонда етакчи ўрин олмоқ учун янги химия корхоналари қуриш ва ишлаб турган химия корхоналарини кенгайтириш чоралари ишлаб чиқилмоқда.

Қора ва рангли металлар ишлаб чиқариш кўпайтирилади. 1963 йилда чўян ишлаб чиқариш 59 миллион тоннадан, пўлат ишлаб чиқариш эса 80 миллион тоннадан ошиб кетади. Металлургиянинг техника даражасини янада оширишга катта эътибор берилади. Жумладан, чўян ва пўлат ишлаб чиқаришда кислородни ишлатиш кенгайтирилади.

Энергетика анча ривожлантирилади. Ўн бешта ДнепроГЭСга ёки Ленин номидаги Волга гидроэлектростанцияси сингари тўртта гигант электростанцияга тенг келадиган қувватлар бир йил ичида ишга туширилиши лозим. СССРда электроэнергия ишлаб чиқариш 1963 йилда 11 процент кўпайтирилади ва 407,9 миллиард киловатт-соатни ташкил қилади.

Мамлакатнинг ёқилғи баланси структурасини нефть ва газ ишлатиш ҳисобига янада яхшилаш кўзда тутилади. Ёқилғининг ҳамма турларини қазиб чиқариш жами 6,3 процент кўпайтирилгани ҳолда, нефть чиқариш 10 процент кўпайтирилади ва 205 миллион тоннага етказилади — етти йиллик планнинг контроль рақамларида мўлжалланганига қараганда 5 миллион тонна кўп нефть чиқарилади. Газ чиқариш 17 процент кўпайтирилади. Натижада ишлаб чиқарилаётган ёқилғининг умумий ҳажмида нефть ва газнинг салмоғи 1958 йилдаги 31,8 процент ўрнига 48 процентга етказилади.

Машинасозликни ривожлантириш бутун халқ хўжалигини техника билан қайта қуроллантириш учун энг катта аҳамиятга эга. Машинасозлик ва металл ишлаш маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми 1963 йилда 11,5 процент кўпайтирилади, шу билан бирга, энг унумли ва тежамли машиналарнинг салмоғи анча оширилади. Қишлоқ хўжалиги ишларини механизациялаш учун керакли машиналар анча кўп ишлаб чиқарилади. 325 минг (бу йилгига қараганда 13 процент кўп) трактор ишлаб чиқарилиши лозим. 220 от кучига эга бўлган ғилдиракли «Кировец» тракторларининг биринчи партияси қўриқ ерларга юборилади.

Автоматлаштириш ва машинасозлик давлат комитети ишини қайта қуриш ва электротехника бўйича янги комитет тузиш машинасозликни ривожлантиришда ва унинг техника даражасини оширишда катта аҳамиятга эга бўлади. Конструкторлик ва лойиҳалаш ташкилотларига раҳбарликни марказлаштириш ва бу ташкилотларни ихтисослаштириш ишдаги беҳуда параллелизмни йўқотишга ҳамда саноатда стандартизацияни ва унификацияни кенг жорий қилишга имкон беради.

Сўнгра, докладчи енгил саноатга сарфланадиган капитал маблағларни айтиб берди. Бу капитал маблағлар 22 процент кўпайтирилади. 1963 йилда 6 миллиард 600 миллион метр ип газлама, 944 миллион метр шойи газлама, 365 миллион метр жун газлама ва зиғирпоя толасидан тўқилган 518 миллион метр газлама ишлаб чиқарилади (ҳозирги вақтнинг ўзида ҳам СССРда жун ва зиғирпоя толасидан тўқилган газламалар жаҳоннинг ҳар бир мамлакатидагига қараганда, шу жумладан АҚШдагига қараганда анча кўп ишлаб чиқарилмоқда).

1963 йилда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳам кўпайтирилади. Гўшт етиштириш 1962 йилдагига қараганда 440 минг тонна ёки 10 процент кўпайтирилади. Ёғ ишлаб чиқариш 1 миллион тоннадан ошиб кетади, бу миқдор АҚШда ишлаб чиқарилаётган мол ёғининг умумий ҳажмидан бир ярим баравар кўпдир.

Балиқчилик саноатини ривожлантиришнинг катта истиқболлари бор. Келгуси йилда 4 миллион 220 минг тонна — 1961 йилдагига қараганда қарийб 600 минг тонна кўп балиқ овлаш мўлжалланади.

Бошқа кўпгина озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш кўпайтирилади. Ҳар хил маданий-маиший ва рўзғорбоп моллар янада кўпроқ ишлаб чиқарилади.

Ўртоқ Димшиц **қишлоқ хўжалигини** янада ривожлантириш соҳасидаги вазифаларни айтиб уқтириб ўтдики, экономиканинг бу тармоғини зўр куч билан юксалтириш ва унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш программаси партия XXII съездининг ҳамда КПСС Марказий Комитети (1962 йил) март Пленумининг қарорларида белгилаб берилди.

Сталин шахсига сиғиниш даврида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш масалаларига эътибор берилмай қўйилган эди. Партия Марказий Комитети бу масалаларни назар-писанд қилмасликни қатъиян тугатди. Қишлоқ хўжалигини кескин юксалтириш, уни техника билан таъминлаш, қўриқ ерларни ўзлаштириш, колхозлар ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлаш соҳасида КПСС Марказий Комитетининг (1953 йил) сентябрь Пленумидан кейин партия томонидан амалга оширилаётган чоралар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнади ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини юксалтиришда бундан буён ҳам тобора катта роль ўйнай беради.

1963 йилда 4 миллиард пуд дон харид қилиш мўлжалланди. Шу билан бирга мамлакат тараққиётининг ҳозирги босқичи 1963 йилда дон тайёрлашни 4 миллиард 200 миллион—4 миллиард 500 миллион пудга етказишни, кейинги икки-уч йил ичида эса 5 миллиард пудга етказишни қатъий талаб қилмоқда. Бу вазифани ҳал қилмоқ учун реал имкониятлар бор, бу имкониятлардан моҳирлик билан фойдаланиш зарур. Ўт ва ёзги шудгор билан банд бўлиб ётган майдонларни янада қисқартириш дон етиштиришни ва чорвачилик учун ем-хашакни кўпайтиришни таъминлайдиган катта резервдир. 1963 йилда чорва молларни ва паррандаларни, пахта, қанд лавлагини харид қилиш кўпайтирилади.

Қишлоқ хўжалигининг моддий техника базасини янада мустаҳкамлаш кўзда тутилади. Қишлоқ хўжалигига 4,1 миллиард сўм — етти йилликнинг контроль рақамларида мўлжалланганига қараганда анча кўп капитал маблағ сарфланиши лозим. Бу маблағлардан, биринчи навбатда, шаҳар атрофидаги ихтисослаштирилган сабзавотчилик-сутчилик совхозларида ва қўриқ районлардаги совхозларда чорвачилик бинолари қуриш учун фойдаланиш мўлжалланади.

Ерларни суғориш ва захини кетказиш ишларига, яйловларни сув билан таъминлашга анча маблағ ажратилади. 1963 йилда 301 минг гектар янги суғориладиган ерлардан, асосан пахтачилик республикаларида фойдаланиш мўлжалланмоқда. Қишлоқ хўжалиги 236 минг трактор, 209 минг трактор сеялкаси, 78 минг ғалла комбайни, кўпгина бошқа машиналар олади.

Докладчи қишлоқ хўжалик техникасидан фойдаланишда ҳали жиддий камчиликлар борлигига депутатларнинг эътиборини жалб қилди.

Келгуси йилда **транспорт**нинг ҳамма турларини техника жиҳатидан янада реконструкциялаш ва такомиллаштириш соҳасида анча ишлар қилинади. Темир йўлларни электрлаштириш, шунингдек темир йўл транспортида дизель локомотивларни кўпайтириш давом эттирилади. 1963 йилда мана шу энг прогрессив локомотивлар ёрдами билан темир йўллардаги жамики юк оборотининг 70 процентидан кўпроғи бажарилади. Одесса, Новороссийск, Николаев ва бошқа бир қатор денгиз портларини реконструкциялаш соҳасида яна бир қанча ишлар қилиш кўзда тутилади. Денгиз ва дарё флоти кўпгина янги кемалар олади. Энг самарали трубопровод транспорти ҳам ривожлантирилади. Энг катта «Дўстлик» нефтепроводи қуриб битказилади. Умуман планда транспортнинг ҳамма турларининг юк обороти планини 1963 йилда 6,3 процент кўпайтириш кўзда тутилади.

Докладчи уқтириб айтдики, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати **капитал қурилиш**ни такомиллаштириш ва сарфланаётган капитал маблағларнинг берадиган самарасини ошириш масалаларига ғоят катта эътибор бермоқдалар.

1963 йилда сарфланадиган капитал маблағларнинг ҳажми 9,9 процент кўпаяди ва 33,5 миллиард сўмдан кўпроқ маблағни ташкил этади. Бу эса, контроль рақамларда 1963 йил учун мўлжалланган миқдордан ошиқдир. Қишлоқ хўжалигини, химия, нефть ва газ саноатини, қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарини, электростанциялар қуришни ва енгил саноатни ривожлантиришга сарфланадиган капитал маблағларни энг кўп миқдорда ошириш мўлжалланди.

Планда капитал маблағларни янада концентрациялаш ва янги бошланаётган қурилишлар сонини чеклаш кўзда тутилади. Давлат планида номма-ном тасдиқланадиган алоҳида муҳим қурилишлар рўйхатига 628 та қурилиш киритилди. Химия, нефть, металлургия, цемент саноатларида ва саноатнинг бошқа тармоқларида ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш программасининг бажарилиши мазкур рўйхатдаги қурилишларнинг ўз вақтида битказилишига ҳал қилувчи даражада боғлиқдир.

Қурилишимизнинг жуда катта миқёслари бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни ҳамда айниқса қурилишни монтаж қилишга айлантиришга имконият берадиган буюмлар ва конструкциялар ишлаб чиқаришни янада кўпайтиришни талаб қилади. (1963 йилда қурилиш-монтаж ишларининг ҳажми 6,8 процент кўпайтирилиши лозим). Келгуси йилда цемент ишлаб чиқариш 63 миллион тоннага етказилади. Докладчи эслатиб ўтдики, 1953 йилда Совет Иттифоқида цемент Америкадагига қараганда уч баравар кам ишлаб чиқарилган эди. 1963 йилда эса СССР цемент ишлаб чиқаришнинг АҚШдаги ҳозирги даражасини жуда орқада қолдириб кетади.

Йиғма темир-бетон ишлаб чиқариш келгуси йилда қарийб 44 миллион кубометрга етказилади, бу эса, етти йилликнинг охирги йилига мўлжалланган ҳажмга яқиндир. Уй-жой қурилиши учун индустриал конструкциялар ва деталлар ишлаб чиқариш 50 процент кўпайтирилади.

Катта пудратчи территориал қурилиш ташкилотлари тузиш, бу ташкилотларнинг индустриал базасини мустаҳкамлаш капитал қурилишда жуда катта резервларни ишга солишга имкон беради. Ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорига мувофиқ, қурилиш ишлари тубдан қайта қурилаётганлиги, қурилиш ишига раҳбарлик қиладиган ягона умумдавлат органи—СССР Госстройи ташкил этилганлиги қурилишни ташкил этиш соҳасидаги ишларнинг ҳаммасини, ҳеч шубҳасиз, яхшилайди ва сарфланадиган капитал маблағларнинг берадиган иқтисодий самарасини анча ошириш учун шарт-шароит вужудга келтиради.

ИТТИФОҚЧИ РЕСПУБЛИКАЛАРНИНГ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Партия органларини ишлаб чиқариш принципи асосида қайта қуриш, деди ўртоқ Димшиц, халқ хўжалиги кенгашларини йириклаштириш, планлаштириш системасини такомиллаштириш ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштиришни ҳамда республикалар ва районлар хўжалигини комплекс ривожлантиришни яхшилаш учун ғоят қулай шарт-шароит вужудга келтиради, умуман СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг умумдавлат вазифаларини барча иттифоқчи республикаларнинг экономикасини ва маданиятини тағин ҳам тезроқ юксалтириш манфаатларини кўзлаб бажариш ишида иттифоқчи республикаларнинг куч ва ғайратларини бирлаштирмоқ учун янги кенг имкониятлар очиб беради.

Россия Федерациясида халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари янада ривожлантирилади. Республикага ажратилган барча капитал маблағларнинг 43 процентидан кўпроғи унинг Шарқий районларини ривожлантиришга сарфланади. Химия саноатини, шу жумладан синтетик каучук, пластмасса, химиявий толалар ишлаб чиқаришни ривожлантириш соҳасида айниқса катта топшириқлар кўзда тутилади. 4 миллион тонна чамаси минерал ўғит ишлаб чиқарадиган янги қувватлар қурилиши ва ишга солиниши лозим.

Электростанцияларнинг қуввати қарийб 6 миллион киловатт кўпайтирилади. Жаҳонда энг катта Братск гидроэлектростанциясининг қуввати қарийб 3 миллион 400 минг киловаттга етказилади. Россия Федерациясида ўрмон, қоғоз ва ёғоч ишлаш саноатини жадал ривожлантириш, шунингдек балиқ овлашни кўпайтириш СССРнинг бутун халқ хўжалиги учун катта аҳамиятга эга.

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдига келгуси йилда давлатга 2,5-2,6 миллиард пуд ғалла сотиш вазифаси қўйилди.

Украина ССРда ҳам саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотини ишлаб чиқариш ҳажми ҳамда капитал қурилиш миқёслари анча кўпайтирилади. Автомобиль покришкалари, пластмасса ва синтетик смолалар ишлаб чиқариш бу йилдагига нисбатан тахминан бир ярим баравар кўпайтирилиши лозим. Химия маҳсулотлари, домна печи, конверторлар, прокат станлари ишлаб чиқарувчи анчагина қувватлар ишга туширилади, электростанцияларнинг қуввати оширилади. Қишлоқ хўжалик машиналари, автоматлаштириш асбоблари ва воситалари ишлаб чиқариш кўпайтирилади. Республика колхозлари ва совхозлари олдига келгуси йилда давлатга 700-800 миллион пуд ғалла сотишни таъминлаш вазифаси қўйилди.

Белоруссия ССРда машинасозлик, энергетика ва химия саноати янада ривожлантирилади. Химия саноатига сарфланадиган капитал маблағлар қарийб икки баравар кўпайтирилади. Дон ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпайтирилади.

Молдавия ССРда озиқ-овқат саноатини янада юксалтиришнинг катта аҳамияти бор. Бу саноат маҳсулоти қарийб 11 процент кўп ишлаб чиқарилади. Келгуси йилдан бошлаб республикада боғ-токзор тракторларини кўплаб ишлаб чиқаришга киришилади.

Қозоғистон ССРда саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш 9.4 процент кўпайтирилади. Химия, металлургия, энергетика, машинасозлик ва бинокорлик материаллари саноати ривожлантирилади. Темир руда чиқариш анча кўпайтирилади.

Қозоғистонда 1963 йилда 950 миллион—1 миллиард пуд дон харид қилиниши керак. Қўриқ ўлкада хўжаликнинг ҳамма тармоқларини ривожлантириш соҳасида алоҳида топшириқлар белгиланди. Мамлакат Шарқидаги мана шу энг катта ғалла конида келгуси йилда камида 700 миллион пуд дон харид қилиниши лозим. Шунингдек, Қўриқ ўлка саноатини ривожлантириш ҳам кўзда тутилади. Жумладан, Соколовский-Сарбай кончилик-саралаш комбинатида янги қувватларни ишга тушириш мўлжалланди.

Ўрта Осиё республикаларининг экономикаси тез суръатлар билан ривожлантирилади. Пахта етиштиришни келгуси йилда бу республикаларда 4,6 миллион тоннага етказиш мўлжалланди. Ирригация қурилиши ишлари анча кенгайтирилади. Ўрта Осиё республикаларининг халқ хўжалигини ривожлантиришга сарфланадиган капитал маблағлар келгуси йилда 21 процент кўпайтирилади.

Докладчи айтдики, Ўзбекистонда келгуси йилда 3,4 миллион тонна пахта етиштирилиши лозим. Қирғизистонда машинасозлик, энергетика ва саноатнинг бошқа бир қанча тармоқлари янада ривожлантирилади.

Тожикистонда пахтачиликни янада ривожлантириш билан бир қаторда турли саноат маҳсулотини ишлаб чиқаришни кўпайтириш мўлжалланди. Республикада биринчи марта газ чиқариш бошланади. Туркманистонда нефть ва химия саноати янада ривожлантирилади.

Закавказье республикалари халқ хўжалигини ривожлантиришнинг катта программасида уларнинг саноатини ва қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш кўзда тутилади. Грузияда токзорлар, чойзорлар ва тамакизорлар майдони кенгайтирилади. Химия саноати, энергетика, асбобсозлик ривожлантирилади. Озарбайжонда саноат маҳсулотининг ҳажми қарийб 10 процент кўпайтирилади. Химия саноати махсулотини, рангли металлургия ва машинасозлик маҳсулотини ишлаб чиқариш айниқса оширилади. Химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш Арманистонда ҳам кўпайтирилади. Бу ерда автоматизация асбоблари ва воситалари, электр двигателлар, енгил саноат моллари, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш мўлжалланди.

Болтиқ бўйи иттифоқчи республикаларида машинасозликни, ўғит ишлаб чиқаришни, гўшт-сут ва балиқ маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада ривожлантиришга планда катта эътибор берилди. Литвада, жумладан, республикада биринчи минерал ўғитлар заводи ишга туширилади. Латвияда қишлоқ хўжалик машиналарини ишлаб чиқариш кўпайтирилади. Эстонияда эса куч трансформаторлари, кабель буюмлар, цемент ва мебеллар ишлаб чиқариш кўпайтирилади.

Асосий иқтисодий вазифани ҳал қилиш — коммунизмнинг моддий-техника базасини қуриш, деди сўнгра В. Э. Димшиц, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш масалаларига эътиборни кучайтиришни талаб қилади. 1963 йилда меҳнат унумдорлигини саноатда 5.6 процент, қурилишда эса 6,9 процент ошириш мўлжалланади. Келгуси йилда саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришдаги жамики ўсишнинг тўртдан уч қисмидан кўпроғи технологияни такомиллаштириш, янги техникани жорий қилиш, ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш ва илғорлар тажрибасини кенг ёйиш асосида меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан қўлга киритилиши лозим.

СОВЕТ ХАЛҚИ ТУРМУШИНИНГ МОДДИЙ ВА МАДАНИЙ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ

Халқнинг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилиш, деб давом қилди докладчи, партия ва ҳукуматнинг ҳамиша диққат марказида турибди.

1963 йилда миллий даромад ўсади. Аҳолининг пул даромадлари ўтган йилдагига нисбатан 5,9 процент кўпаяди. Давлат бюджетининг ижтимоий фондларидан ва корхоналарнинг маблағлари ҳисобига аҳолига бериладиган тўловлар ва имтиёзлар жуда катта маблағни — 30.7 миллиард сўмни ташкил қилади (1958 йилда 21,5 миллиард сўмни ташкил қилган эди).

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти 6.9 процент ва умумий овқатланиш корхоналарининг обороти 5,5 процент кўпаяди.

Уй-жой қурилишини янада ривожлантириш ҳамда шаҳарлар ва посёлкалар ободончилигини яхшилаш кўзда тутилмоқда. Совет кишилари 91 миллион квадрат метрга яқин (1962 йилдагига қараганда 9 миллион квадрат метр кўп) уй-жой оладилар. Яна 150 шаҳарга ва ишчи посёлкаларига рўзғор эҳтиёжлари учун газ берилади.

Умумий таълим мактабларидаги ўқувчиларнинг умумий сони 1963 йилда 41 миллион киши бўлади. Давлат болалар боғчаларидаги ва болалар яслиларидаги болалар 6 миллион 245 мингга етади. Бу эса, бу йилдагидан 685 минг кўпдир.

Совет Иттифоқида билимнинг ҳамма тармоқлари бўйича малакали кадрлар тайёрлаш йил сайин кўпайтирилмоқда. Келгуси йилда олий ўқув юртларига ва техникумларга 1 миллион 700 минг киши қабул қилинади.

Даволаш-профилактика ва соғломлаштириш муассасаларининг шохобчаларини янада кўпайтириш кўзда тутилади. Касалхоналарда ўринлар 92 мингта, санаторийларда қарийб 10 мингта кўпайтирилади.

* * *

Докладчи Совет Иттифоқининг ташқи иқтисодий алоқалари ривожланиб бораётганлиги ҳақида гапириб айтдики, социалистик мамлакатларнинг тўхтовсиз мустаҳкамланиб бораётган иқтисодий ҳамкорлиги, ўзаро ёрдамлашуви, социалистик меҳнат тақсимоти ва планларни координациялаш социалистик лагерь мамлакатларида ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан ривожлантиришни таъминламоқда.

Социалистик мамлакатларда саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни ўстиришнинг тўрт йил ичида (1958-1961 йилларда) ҳар йилги ўртача суръати қарийб 13 процентни ташкил қилди ва капиталистик давлатлар саноатининг ривожланиш суръатларидан деярли уч баравар ошиб кетди. Социализм мамлакатларидаги саноат ишлаб чиқаришининг жаҳон саноат ишлаб чиқаришидаги улуши кўпайиб, 1961 йилда қарийб 37 процентга етди, ваҳоланки 1955 йилда бу улуш 27 процентни ташкил қилар эди.

1963 йилда Совет Иттифоқининг бошқа социалистик мамлакатлар билан иқтисодий алоқалари тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланади, ташқи савдо обороти кўпайтирилади. Совет Иттифоқи социалистик мамлакатларда қурилаётган 286 корхонага машина-ускуналар етказиб беради.

Совет Иттифоқи иқтисодий жиҳатдан кам тараққий этган мамлакатларнинг халқларига ўз миллий экономикаларини ривожлантиришлари учун беғараз катта ёрдам бермоқда. 1963 йилда СССРнинг шу мамлакатлар билан ташқи савдо обороти 1962 йилдагига нисбатан 24 процентдан зиёдроқ кўпаяди. Совет Иттифоқининг техника ёрдами билан 180 тадан кўпроқ корхона ва объектлар қуриш кўзда тутилади. Шу қурилишлар учун машина ускуналар етказиб бериш келгуси йилда қарийб 30 процент кўпайтирилади.

Бу йил кўпгина капиталистик мамлакатлар билан бўладиган савдо-сотиқнинг ҳажми кўпайтирилади. СССРнинг Италия, Франция, Япония, Финляндия, Швеция, Дания билан товар обороти ошди. Экономикамизнинг ўсиши ва ресурсларимизнинг кўпайиши мана шу ва бошқа капиталистик мамлакатлар билан савдо-сотиқни янада ривожлантиришда Совет Иттифоқининг имкониятларини кенгайтиради.

Совет Иттифоқи ташқи савдосининг структураси, деди докладчи, кейинги йилларда анча ўзгарди. Совет Иттифоқи хилма-хил ва юқори сифатли машиналар ва ускуналарни чет давлатларга тобора кўпроқ ва муваффақиятлироқ равишда сотмоқда. Четга сотиладиган жамики товарлар орасида бундай машиналар ва ускуналар келгуси йилда 22 процентни ташкил қилади.

Совет Иттифоқининг ташқи иқтисодий алоқаларини янада ривожлантириш тинчликни ва ҳамма халқлар ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади.

Пировардида ўртоқ Димшиц айтдики, СССР Олий Советининг муҳокамасига ва тасдиқига тақдим этилган 1963 йилнинг халқ хўжалик плани совет социалистик тузумининг Ватанимиз экономикасини тез суръатлар билан ривожлантиришни таъминлаётган улуғ афзалликларини кўрсатувчи янги далилдир. Докладчи 1963 йилнинг — етти йиллик бешинчи йилининг плани муваффақиятли равишда амалга оширилади ва бу билан коммунизм қуриш йўлида янги катта қадам қўйилади, деб ишонч билдирди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ТИНЧЛИК ВА РАВНАҚ БЮДЖЕТИ

Ўртоқ В. Ф. ГАРБУЗОВ доклади

СССР Министрлар Совети томонидан сизларнинг кўриб чиқишингиз ва тасдиқлашингиз учун тақдим этилган 1963 йилги СССР Давлат бюджетида, дейди ўртоқ В. Ф. Гарбузов, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш соҳасида КПСС XXII съезди белгилаб берган улуғвор режаларни амалга ошириш учун курашдаги совет халқининг ғалабалари акс эттирилди, мамлакатнинг социалистик экономикасини ва маданиятини янада юксалтириш вазифаларини амалга ошириш кўзда тутилди.

Партиянинг XXII съезди қўйган вазифаларни бажариш учун КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорлари жуда катта аҳамиятга эга. Партиямиз В. И. Лениннинг буржуазия устидан ғалаба қозонилгандан кейин экономика, халқ хўжалигини ташкил этиш, учёт ва контрол масалалари биринчи ўринга қўйилади, деган кўрсатмаларига амал қилиб, янги шароитда хўжаликни бошқариш системасини такомиллаштирмоқда, Сталин шахсига сиғиниш даврида вужудга келган бюрократлик формаларини ва иш методларини кескин равишда тугатмоқда. Партия органларини ишлаб чиқариш принципи асосида қайта қуриш, техника сиёсатига раҳбарликни марказлаштириш, планлаштириш методларини яхшилаш, ягона партия-давлат контролини вужудга келтириш, халқ хўжалигига раҳбарлик қилишда ленинча демократик централизм принципларини янада ривожлантириш социалистик экономиканинг янада барқ уриб яшнаши учун тағин ҳам қулай шарт-шароит яратиб беради. Халқимиз КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорларини якдиллик билан қизғин маъқулламоқда, бу қарорларга жавобан янги қаҳрамонона ишлар қилмоқда.

Социалистик экономиканинг зўр куч билан юксалаётганлиги миллий даромаднинг тез суръатлар билан ўсиб боришида ўзининг ёрқин ифодасини топмоқда. СССРнинг миллий даромади етти йилликнинг тўрт йили мобайнида 32 процент кўпайди. Бу эса, ишлаб чиқаришни кенгайтиришга, халқ фаровонлигини янада оширишга катта маблағларни сарфлаш, мамлакат мудофааси йўлида кўриладиган зарур тадбирларни пул билан таъминлаш имконини берди. Аҳолининг даромадлари тўхтовсиз кўпаймоқда, истеъмолнинг ижтимоий фондлари кенгайиб бормоқда.

Хўжалик қурилиши планларининг муваффақиятли бажарилаётганлиги совет молиясини янада мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда. Бюджет даромадларининг ҳажми етти йилликнинг тўрт йили мобайнида 17,5 миллиард сўм ёки 26 процент кўпайди.

СССРнинг Давлат бюджети, дастлабки маълумотларга қараганда, 1962 йилда даромадлар бўйича 84,7 миллиард сўм миқдорида ёки 100,3 процент ва харажатлар бўйича 82,7 миллиард сўм миқдорида ёки 99,8 процент бажарилади. Бюджет даромадларининг харажатлардан ошиб қолган 2 миллиард сўмлик маблағи СССР Давлат банкининг ва СССР Қурилиш банкининг кредит ресурсларини кўпайтириш учун берилади.

Етти йилликнинг ўтган йиллари мобайнида халқ хўжалик плани ва бюджет муваффақиятли бажарилганлиги етти йилликнинг бешинчи йилида коммунистик қурилишнинг янги вазифаларини ҳал қилиш учун мустаҳкам негиз яратиб берди.

1963 ЙИЛ БЮДЖЕТИНИНГ ДАРОМАДЛАРИ ВА ХАРАЖАТЛАРИ

Халқ хўжалик планига тўла мувофиқ равишда тузилган 1963 йилги СССР Давлат бюджети, деди ўртоқ Гарбузов, СССР Олий Советининг тасдиқи учун даромадлар бўйича 87,6 миллиард сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 86,1 миллиард сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 1,5 миллиард сўм оширилган ҳолда тақдим этилди. СССР Министрлар Советининг резерв фонди бюджет харажатларида 1,7 миллиард сўм миқдорида, иттифоқчи республикалар Министрлар Советларининг резерв фондлари 0,9 миллиард сўм миқдорида белгиланди. 1962 йилги бюджетнинг кутилаётган бажарилишига нисбатан даромадлар 3,4 процент ва харажатлар 4,1 процент кўпайтирилади.

Совет бюджетининг асоси бўлган социалистик хўжаликдан келадиган тушумлар 79,7 миллиард сўм миқдорида белгиланди ва бюджетдаги барча даромадларнинг 91 процентини ташкил қилади. Бу тушумларнинг айрим турлари қуйидаги миқдорда белгиланди:

(Миллиард сўм)

	1962 йил	1963 йил
Социалистик хўжаликдан олинадиган даромадларнинг ҳаммаси	74,5	79,7
Шу жумладан:		
фойдадан чиқариладиган ажратмалар	23,2	26,1
Оборотдан олинадиган солиқ	32,4	33,8
Давлат корхоналари ва ташкилотларининг социал страхованиега берадиган взнослари, колхоз ва кооперациядан олинадиган даромад солиғи, таможня даромади ва бошқа даромадлар	18,9	19,8

Маҳсулотни ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳажми бўйича белгиланган топшириқларга асосланиб, бутун халқ хўжалигидан олинадиган фойда 35,7 миллиард сўм миқдорида, яъни 1962 йилдагига нисбатан 11,3 процент ошириб белгиланди. Давлат корхоналари ва хўжалик ташкилотларининг оладиган фойдаси, деди докладчи, хўжаликларнинг пул жамғаришларида ва бюджет даромадларида тобора катта роль ўйнамоқда. Олинаётган фойданинг миқдори 1958 йилдан бери бир ярим баравардан зиёдроқ кўпайди. Шу билан бирга оборотдан олинаётган солиқ бюджетнинг социалистик хўжаликдан оладиган даромадларининг энг катта манбаи бўлиб қолмоқда. Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари ва халқ хўжалиги кенгашлари фойда олиш ва оборотдан солиқ тўлаш планларининг ўз вақтида бажарилишини мунтазам кузатиб туришлари ҳамда социалистик ишлаб чиқаришни ва товар оборотини кенгайтириш асосида шу тушумларни кўпайтириш имкониятларини қидириб топиш чораларини кўришлари зарур.

1963 йилги бюджет даромадларида аҳоли маблағлари 1955 йилдаги 15,6 процент ўрнига 9 процентни ташкил қилади.

СССР Давлат бюджетининг харажатлари асосий соҳалар бўйича қуйидаги миқдорда планлаштирилди:

(Миллиард сўм)

	1962 йил	1963 йил
Халқ хўжалигига	32,5	34,5
Социал-маданий тадбирларга	28,7	31,0
Мудофаага	13,4	13,9
Давлат бошқарув органларига	1,1	1,1

Бюджет маблағларининг асосий қисми, 1963 йилда 76 проценти, халқ хўжалигини ва социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлашга сарфланади. Халқ хўжалигига сарфланадиган маблағларнинг жами корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг ўз маблағларини қўшиб ҳисоблаганда 63,2 миллиард сўм миқдорида белгиланди, яъни 1962 йилдагига нисбатан 11,6 процент оширилди.

Халқ хўжалигини пул билан таъминлаш, деди докладчи, корхоналар ва ташкилотларнинг ўз маблағлари — олинаётган фойданинг улар ихтиёрида қолдирилаётган қисми, амортизация ажратмалари ва бошқа манбалар ҳисобига тобора кўпроқ амалга оширилмоқда. Корхоналар маблағларининг роли ошиб бораётганлиги партия ва ҳукуматнинг корхоналарнинг хўжалик мустақиллигини кучайтиришга ва уларнинг давлат планларини бажариш учун бўлган масъулиятини оширишга қаратилган сиёсатини амалга оширишга ёрдам беради.

Ҳукуматлараро битимларга мувофиқ, СССРнинг 1963 йилги Давлат бюджетида социалистик мамлакатларга иқтисодий ва техника ёрдами кўрсатиш, кредитлар бериш, шунингдек ёш мустақил давлатларга ёрдам кўрсатиш кўзда тутилди.

САНОАТ ВА ТРАНСПОРТНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати, деб давом қилди докладчи, социалистик экономиканинг етакчи тармоғини — саноатни ва, аввало, саноатнинг негизи бўлган оғир индустрияни ривожлантиришга жуда катта эътибор бермоқдалар. Саноатни пул билан таъминлашга бюджетдан ва корхоналарнинг ўз маблағлари ҳисобидан 33,7 миллиард сўм, ёки халқ хўжалигига бериладиган жамики маблағларнинг ярмидан кўпи сарфланади. Бу сарфлар 1962 йилдагига нисбатан 10,4 процент кўпайтирилади.

Химия саноатига сарфланадиган маблағлар айниқса кўп миқдорни ташкил этади, чунки химия саноатини тез ривожлантириш техника тараққиётининг, оғир саноатни янада юксалтиришнинг жуда муҳим факторидир ва халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш учун янги жуда катта хом ашё манбаидир. Химия саноатини ривожлантиришга қилинадиган сарфлар 1963 йилда 1962 йилдагига нисбатан анча кўпайтирилади.

Шу билан бирга, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни тағин ҳам жадал суръатлар билан ривожлантириш учун қўшимча чоралар кўрилмоқда. Шунга мувофиқ, енгил саноатнинг ва озиқ-овқат саноатининг ишлаб чиқариш қувватларини ва оборот фондларини кенгайтиришга бериладиган маблағлар 1962 йилдагига нисбатан 17 процент кўпайтирилади.

Транспорт ва алоқани янада ривожлантиришга 6,9 миллиард сўм маблағ бериш мўлжалланади.

Докладчи уқтириб айтдики, маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайиб бораётганлиги, меҳнат унумдорлиги ошаётганлиги ва маҳсулот таннархи камайтирилаётганлиги сабабли саноатнинг оладиган фойдаси 1962 йилдагига нисбатан 10,9 процент кўпаяди ва 21,8 миллиард сўм бўлади.

Меҳнат унумдорлигини ошириш жамғармаларни кўпайтириш негизидир. 1963 йилда саноат маҳсулоти ўсишининг 78 проценти меҳнат унумдорлигини кўпайтириш ҳисобига таъминланиши лозим. Меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан берилган топшириқларни бажариш завод, фабрика, шахталар, қурилиш ташкилотлари ва бошқа ташкилотлардаги барча ходимларнинг ҳамиша диққат марказида туриши лозим. Меҳнат унумдорлигини ошириш резервларидан нечоғли кўп фойдаланилса, коммунистик қурилишдаги муваффақиятларимиз ҳам шу қадар орта боради.

Жамғармаларни кўпайтириш ва бюджетни муваффақиятли бажариш ишлаб чиқариш харажатларини систематик равишда камайтириб боришга кўп жиҳатдан боғлиқдир. 1963 йилда саноат маҳсулотининг таннархи (таққослаш шарти билан) 1,6 процент камайиши керак, бу эса анча маблағни тежашга имкон беради.

Янги техникани кенг жорий қилиш — маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини кўпайтириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. 1963 йилда халқ хўжалиги жуда катта сумма — 11,6 миллиард сўмлик янги машина-ускуналарни олади. Ана шу маблағлар ҳисобига асосий фондлар техника жиҳатидан мукаммал машина ва ускуналар билан тобора янгиланиши керак. Бунда бу йўл ишлаб чиқаришни ва меҳнат унумдорлигини ғоят тез суръатлар билан ўстиришни таъминлаш учун энг самарали йўл эканлиги кўзда тутилади.

Хом ашё, материаллар, ёқилғи ва электр энергиясини тежаш — ишлаб чиқариш харажатларини қисқартиришнинг асосий шартларидан биридир. Докладчи КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ўтган йили хом ашё ва материаллар сарфлашни нормалаштиришни яхшилаш тўғрисида қарор қабул қилганликларини эслатиб ўтди. Аммо планлаштирувчи органлар ва халқ хўжалиги кенгашлари бу қарорни суст бажармоқдалар. Илғор заводлар ва фабрикаларнинг тажрибаларини эътиборга олиб, хом ашё ва материаллар сарфлашнинг техника жиҳатидан асосланган ва ҳақиқатан ҳам прогрессив нормаларининг корхоналарда жорий қилинишини жуда қисқа вақт ичида таъминлаш зарур.

Маҳсулотнинг сифатини узлуксиз яхшилаш — хўжалик ва сиёсий жиҳатдан жуда катта аҳамиятга эга вазифадир. Совет маҳсулотининг жаҳонда энг яхши маҳсулот бўлиб қолишига қатъий эришмоқ керак.

Корхоналарга ажратилган ўз оборот маблағларидан тўла фойдаланиш ва уларни сақлаш — муҳим халқ хўжалиги вазифасидир. Халқнинг жуда кўп бойликлари оборот маблағларида ўз ифодасини топган. Бу маблағлар ҳозирги пайтда 43,3 миллиард сўмни ташкил этади (банк кредитлари шаклидаги оборот маблағлари бу ҳисобга кирмайди). 1963 йилда ишлаб чиқариш ва товар оборотининг кенгайтирилиши муносабати билан хўжаликнинг ўз оборот маблағларини 3,6 миллиард сўм кўпайтириш, шу жумладан бюджет ҳисобига 1,1 миллиард сўм кўпайтириш кўзда тутилади. Аммо баъзи корхоналар ва халқ хўжалиги кенгашлари ўзларига ажратиб берилган оборот маблағларини сақлаш ва кўпайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилмаётирлар. Бу маблағлардан тўғри фойдаланиш учун корхона раҳбарларининг жавобгарлигини ошириш, ана шу маблағларнинг сақланишини таъминламаётган раҳбарларга жазо бериш керак.

СССР Министрлар Совети бу йил оборот маблағларини нормалаштириш ва планлаштиришни яхшилаш тўғрисида қарор қабул қилди. Ҳар бир корхона бўйича ўз оборот маблағларининг иқтисодий жиҳатдан асослаб берилган нормативлари ишлаб чиқилиши лозим.

Яқинда, деб таъкидлади ўртоқ Гарбузов, Халқ хўжалиги кенгаши тўғрисидаги янги низом ва социалистик корхона тўғрисидаги қонун ишлаб чиқилади. Ана шу низом ва қонун хўжалик ҳисобини мустаҳкамлаш ва корхоналарнинг хўжалик фаолиятини янада юксак даражага кўтариш учун катта аҳамиятга эга бўлади. Халқ хўжалиги кенгашларига кенг ҳуқуқлар бериш ва уларни майда-чуйда ишлардан халос қилиш, шунингдек корхона директорларининг ҳуқуқларини янада кенгайтириш, ишлаб чиқаришни бошқаришда меҳнаткашларни актив қатнаштириш зарурлиги ана шу ҳужжатларда эътиборга олиниши лозим.

Белгиланган планларни бажаришда ва корхоналарнинг ишларини узлуксиз яхшилашда корхона ходимлари ва коллективларининг моддий манфаатдорлиги ленинча принципларини изчиллик билан амалга ошириш социалистик хўжаликни ривожлантириш учун катта аҳамиятга эгадир. Шу билан бирга, планларни бажариш учун, ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифати учун, моддий ва молиявий ресурсларни тежаб сарфлаш учун шахсий жавобгарлик оширилиши лозим. Брак маҳсулот чиқаришда, хўжасизликда, халқ маблағларини сарфлашга бепарво қарашда айбдор бўлган шахсларни қаттиқ жазолаш керак, деб таъкидлади докладчи.

Социалистик такрор ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан ривожлантириш учун, жамғармаларни кўпайтириш ва қаттиқ иқтисодий тежаш учун кураш моддий, меҳнат ва пул ресурсларидан тўғри фойдаланиш юзасидан сўм билан контроль қилишни янада кучайтиришни талаб этади. Молия органлари ва банклар бу ишда муҳим роль ўйнашлари керак.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШГА 33,8 МИЛЛИАРД СЎМ САРФЛАНАДИ

Капитал қурилиш, деб уқтириб ўтди ўртоқ Гарбузов, коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтириш йўлидаги умумхалқ курашининг энг муҳим ва энг зарбдор соҳаларидан биридир. 1963 йил халқ хўжалиги планида 33,5 миллиард сўмлик капитал ишларнинг буюк программаси кўзда тутилган. Бу — шу йилдаги капитал қурилиш ишлари ҳажмига нисбатан 9,9 процент ортиқдир. Планда келгуси йил учун мўлжалланган капитал харажатлар ҳажми молиявий ресурслар билан тўла таъминланади. Қурилишда оборот маблағларининг ўсишини ҳисобга олиб, шу мақсад учун 33,8 миллиард сўм, шу жумладан бюджет ҳисобига 20,4 миллиард сўм ва корхоналар ҳамда хўжалик ташкилотларининг ўз маблағларидан 13,4 миллиард сўм ажратилади.

СССРнинг 1963 йил учун халқ хўжалиги плани ва Давлат бюджетида моддий ва молиявий ресурсларни ишга тушириладиган ва энг муҳим деб ҳисобланган объектларга янада тўплаш кўзда тутилади.

Қурилиш-монтаж ишларининг таннархини 4,3 процент камайтириш мўлжалланди. 1963 йилда меҳнат унумдорлигини ўстириш ва ташкилий-техника тадбирларини амалга ошириш йўли билан таннарх 1,3 процент камайиши лозим. Шу муносабат билан СССР Давлат бюджетида қурилиш ташкилотларининг 1,5 миллиард сўм миқдорида фойда кўришлари кўзда тутилган.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми, деб таъкидлади докладчи, партия, совет ва хўжалик органларининг эътиборини қурилиш ишларини ташкил этиш ва лойиҳалаштиришдаги муҳим камчиликларга қаратди. КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг мамлакатда лойиҳалаш ишларини ташкил этишни қайта қуриш тўғрисидаги қарори лойиҳаларнинг техника савиясини оширишга ва шу асосда капитал маблағларни самарали сарфлашга, қурилишнинг қимматини камайтиришга ёрдам беради.

Қурилишга келтириладиган машина-ускуналарни тезликда ишга солиш—капитал маблағларни кўпроқ самарали сарфлашнинг энг катта резервидир. Ҳукумат СССР Госпланига саноатнинг ҳар бир тармоғида ўрнатилмаган машина-ускуналарнинг миқдори ва составини қурилиш банки ва СССР Марказий статистика бошқармаси иштироки билан текшириб чиқишни ҳамда бу машина-ускуналарни қайта тақсимлаш тўғрисидаги таклифларни тақдим этишни топширди. Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари, Халқ хўжалиги кенгашлари ва министрликлар ҳам ўрнатилмаган машина-ускуна запасларининг ҳолатини пухта ўрганиб чиқишлари ва улардан тезликда фойдаланиш чораларини кўришлари лозим.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми капитал қурилишни мустақил соҳага айлантириш тўғрисида, СССР Госстройининг вазифаларини тубдан қайта кўриб чиқиб, капитал қурилишни амалга ошириш, қурилиш соҳасида ягона техника сиёсатини ўтказиш ва титул рўйхатларини тасдиқлаш учун жавобгарликни унинг зиммасига юклаш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу қарор капитал қурилишнинг улкан программасини муваффақиятли амалга ошириш учун катта аҳамиятга эгадир.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ

Ўртоқ Гарбузов сўзини давом эттириб бундай деди: партия ва ҳукумат, барча совет кишилари қишлоқ хўжалигини кучли суратда юксалтириш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда совхоз ва колхозларга жуда катта молиявий ёрдам кўрсатдилар ва кўрсатмоқдалар. 1961-1962 йиллардагина давлатнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун қўшимча равишда сарфлайдиган маблағларининг умумий суммаси 5,7 миллиард сўмни ташкил этади.

1963 йилда қишлоқ хўжалигини ва маҳсулот тайёрлашни маблағ билан таъминлаш учун 9,7 миллиард сўм, шу жумладан бюджет ҳисобидан 5,6 миллиард сўм ва корхона ҳамда ташкилотларнинг ўз маблағларидан 4,1 миллиард сўм ажратилади.

Давлат томонидан қишлоқ хўжалигига ажратиладиган маблағларнинг умумий суммаси 1962 йилдагига нисбатан 17,8 процент ортади. СССР Давлат банки чорвачилик биноларини қуриш, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва бошқа тадбирлар учун колхозларга 1015 миллион сўм, ёки 1962 йилдагига нисбатан 160 миллион сўм кўпроқ узоқ муддатли кредит беради.

Совхозлар 1963 йилда янада ривож топади. Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда совхозларнинг роли йил сайин ўсиб бормоқда. Совхозлар ҳозирги вақтда давлат томонидан тайёрланаётган доннинг қарийб ярмини ва чорвачилик маҳсулотларининг учдан бир қисмидан кўпроғини етказиб бермоқдалар. Совхозларнинг эҳтиёжлари учун бюджет ҳисобидан ва уларнинг ўз маблағлари ҳисобидан 5,7 миллиард сўм, ёки шу йилдагига нисбатан 675 миллион сўм кўпроқ маблағ ажратилади.

1963 йилда фойдалардан совхоз фондларига ажратмалар 331 миллион сўмгача кўпайтирилади. Бу эса, 1962 йилда планда белгиланган ажратмалардан 140 миллион сўм ортади.

Бутуниттифоқ «Сельхозтехника» бирлашмаси, деб таъкидлайди докладчи, қишлоқ хўжалигининг моддий базасини мустаҳкамлашда катта аҳамиятга эгадир. «Союзсельхозтехника» ташкилотлари 1963 йилда қишлоқ хўжалигига жами 5,9 миллиард сўмлик, ёки 1962 йилдагига нисбатан 10,5 процент кўпроқ машиналар, запас қисмлар, ўғитлар ва ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган бошқа товарларни етказиб бериши лозим.

СОВЕТ САВДОСИНИНГ ЯНАДА ЎСИШИ

Докладчи айтдики, Коммунистик партия халқнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондиришда муҳим роль ўйнайдиган совет савдосини яхшилаш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқда. Етти йилликнинг тўрт йили мобайнида чакана товар обороти қарийб 32 процент ортади. 1963 йил планига кўра, чакана товар обороти яна 6,9 процент кўпаяди. Товар оборотининг шу тариқа ўсиши мамлакатда пул муомаласини янада мустаҳкамлашга ҳам ёрдам беради.

1963 йилда савдо-сотиқ ва умумий овқатланишни янада кенгайтириш учун зарур маблағлар ажратиш кўзда тутилган. Товар оборотининг кенгайиши муносабати билан давлат савдосининг ўз оборот маблағлари 446 миллион сўм ортади. СССР Давлат банки берадиган қисқа муддатли қарзлар тахминан 1,5 миллиард сўм кўпаяди ва қарийб 20 миллиард сўмни ташкил этади.

Давлат томонидан катта ёрдам кўрсатилаётганига қарамай, баъзи савдо ташкилотлари ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни ҳали қониқарли бажармаётирлар, аҳолига хизмат кўрсатишда жиддий камчиликларга йўл қўймоқдалар. Кўп ташкилотлар муомала харажатларини планда белгиланган миқдорлардан ошириб юбормоқдалар. Савдо-сотиқ бўйича давлат комитетининг тузилиши аҳолининг товарларга бўлган талабларини яхшироқ ўрганиш имконини беради, халқ истеъмоли учун тайёрланаётган товарларнинг сифати ва ассортименти юзасидан саноат олдига қўйиладиган талабларни оширади ва бу билан совет савдосини янада яхшилашга ёрдам беради.

Кейинги вақтларда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш анча юксак даражага кўтарилди. Уч йил ичида ателье, павильонлар, устахоналар ва маиший хизмат кўрсатадиган бошқа корхоналар сони 32 мингга кўпайди ва бу корхоналарнинг иш ҳажми 1,3 баравар ортди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети яқинда аҳолига маиший хизматни янада яхшилашга қаратилган қарор қабул қилдилар. Бу қарорга биноан, маиший хизмат корхоналари оладиган фойданинг ҳаммаси 1963 йилдан бошлаб мазкур корхоналарнинг ишларини кенгайтириш ва яхшилашга сарфланади. 1963 йил планига мувофиқ, ана шу фойда 122 миллион сўмни ташкил этади.

ХАЛҚНИНГ БАХТ-САОДАТИ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

Бизнинг партиямиз, деди докладчи, халқнинг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўз фаолиятининг олий мақсади деб билади.

Социалистик экономиканинг тез ривожланиши ва миллий даромаднинг ўсиб бориши совет кишиларининг турмуш даражасини систематик равишда юксалтиришнинг мустаҳкам негизи бўлиб хизмат қилади.

Ижтимоий истеъмол фондлари халқнинг моддий фаровонлиги ва маданиятини юксалтиришда тобора катта роль ўйнайдилар. Бепул ўқиш ва бепул медицина хизмати кўрсатиш, социал страхование ва социал таъминот учун Давлат бюджетидан ҳар йили жуда кўп маблағ ажратилмоқда. Етти йилликнинг тўрт йили мобайнида ана шундай харажатлар 100 миллиард сўмдан кўпроқ маблағни ташкил этди ва етти йиллик план мўлжалларидан анча ошиб кетди. 1963 йил бюджетида социал маданий тадбирлар учун 31 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилган, шу жумладан:

(Миллиард сўм)

	1962 йил	1963 йил
Халқ маорифи, фан ва маданиятга	12.4	13,8
Соғлиқни сақлаш ва физкультурага	5,0	5,2
Давлат ва социал страхование ҳамда таъминотга	11,3	12,0

56 миллиондан кўпроқ киши ёки бутун аҳолининг тўртдан бир қисми турли ўқув юртларида ўқимоқда. Ана шу ўқув юртларининг эҳтиёжи учун давлат кўп маблағ ажратмоқда. 1963 йилда умумий таълим мактабларигагина 4 миллиард сўм, яъни 1958 йилдагига қараганда бир ярим баравар кўпроқ маблағ сарф қилинади. 1963 йилда 6,2 миллион киши, ёки 1958 йилдагига нисбатан 55 процент кўпроқ киши олий ва ўрта махсус таълимга жалб этилади. Олий ўқув юртлари ва техникумларни таъминлаш ҳамда кадрлар тайёрлаш соҳасидаги бошқа тадбирлар учун бюджетдан 2,7 миллиард сўм, ёки шу йилдагига нисбатан 6 процент кўпроқ маблағ ажратиш кўзда тутилади.

Партия ва ҳукумат, деди ўртоқ Гарбузов, Ленин кўрсатмаларига амал қилиб, совет фанининг ҳамма тармоқларини мавж уриб юксалтириш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтирмоқдалар. 1963 йилда илмий тадқиқот ишларига бўладиган харажатлар 4,7 миллиард сўмга етади. Бу эса, 1958 йилдаги харажатлардан икки баравар ортиқдир.

Халқ соғлиғини сақлаш учун давлат томонидан ажратилаётган маблағлар миқдори тобора ортмоқда.

1963 йилда давлат социал таъминоти ва социал страхованиени ривожлантириш учун 12 миллиард сўм ажратилади.

Коммунистик партия меҳнаткашларнинг турмушини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилиб, уй-жой қурилишига жуда катта эътибор бермоқда. Бизда уй-жой қурилиши ҳақиқатан ҳам жуда кенгайтириб юборилди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети уй-жой қурилиши тўғрисида 1957 йилда қарор қабул қилган пайтдан буён 75 миллион киши, яъни мамлакатимиз аҳолисининг тахминан учдан бир қисми янги уйларга кўчиб жойлашди. 1963 йилда давлат планига мувофиқ уй-жой қурилишига 5,2 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилган. Бундан ташқари, давлат уй-жой қуриш кооперацияга ва якка тартибда уй-жой қурувчиларга 344 миллион сўм қарз беради.

МУДОФАА ВА БОШҚАРУВ ХАРАЖАТЛАРИ

Бизнинг давлатимиз, деб таъкидлади ўртоқ Гарбузов, ташкил топган пайтдан буён тинчлик ва тинч-тотув яшашнинг актив курашчиси бўлиб майдонга чиқди ва чиқмоқда. Шу билан бирга, ёппасига қуролсизланиш масаласи ҳали амалий тарзда ҳал этилмаган экан, бизнинг мамлакатимиз миллий даромаднинг бир қисмини ўз мудофаа қувватини мустаҳкамлаш учун сарф қилишга мажбур бўлади. 1963 йилда СССР Давлат бюджетидан мудофаа ишларига 13,9 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилган. Бу — бюджетдаги барча харажатларнинг 16,1 процентини ташкил этади. Бу маблағлар совет кишиларининг тинч меҳнатини ва социалистик Ватаннинг хавфсизлигини мустаҳкам қўриқлаётган Қуролли Кучларимизни тегишли даражада сақлашни таъминлайди.

Партия ва ҳукумат халқ хўжалигини бошқариш аппаратини такомиллаштириш, унинг сонини қисқартириш ва аппаратни арзонлаштириш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқдалар. 1963 йил бюджетида давлатни бошқариш органларининг эҳтиёжларини қоплаш учун 1,1 миллиард сўм харажат қилиш кўзда тутилган. Бу — бюджетдан қилинадиган барча харажатларнинг 1,3 процентини ташкил этади. Келгуси йилда штатларни қисқартириш ва маъмурий бошқарув аппарати харажатларини камайтириш юзасидан қўшимча тадбирларни амалга ошириш мўлжалланади.

Докладчи қуйидагиларни айтади: контролни ташкил этиш ленинча принципларининг тикланиши, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети партия-давлат контроли комитетининг тузилиши коммунистик қурилиш иши учун буюк тарихий аҳамиятга эгадир. Чинакам халқ контролининг вужудга келтирилиши партия ва ҳукумат директиваларининг бажарилишини систематик равишда текширишни уюштиришда, коммунистик қурилишга раҳбарликни тобора такомиллаштиришда, давлат интизоми ва социалистик қонунчиликка риоя қилишда ёрдам беради ва халқ хўжалигидаги резервларни қидириб топиш ва сафарбар қилишнинг, бюрократизм билан курашнинг ва бошқарув аппаратини янада такомиллаштиришнинг муҳим воситаси бўлади.

ИТТИФОҚЧИ РЕСПУБЛИКАЛАРНИНГ ДАВЛАТ БЮДЖЕТЛАРИ

Коммунистик партиянинг программаси, деди сўзини давом эттириб докладчи, Совет Иттифоқидаги барча халқларнинг экономикаси ва маданиятини ҳар томонлама ривожлантиришни кўзда тутади. Республикаларнинг бюджетлари 1955 йилдан тортиб 1963 йилгача уч баравардан зиёд ортади, уларнинг СССР Давлат бюджетидаги салмоғи эса 26,2 процентдан 54,9 процентгача кўпаяди.

1963 йил барча иттифоқчи республикаларнинг экономикаси ва маданиятини янада юксалтириш йўлида янги муҳим босқич бўлади. Иттифоқчи республикаларнинг 1963 йилги давлат бюджетлари 47,3 миллиард сўм миқдорида белгиланди. Уларнинг бюджетлари 1962 йилдагига нисбатан 2,5 миллиард сўм, ёки 5,5 процент кўпаяди.

Айрим иттифоқчи республикалар бўйича келгуси йилнинг бюджетлари қуйидаги суммаларда белгиланади:

(Миллион сўм)

РСФСР	27.808
Украина ССР	7.869
Белоруссия ССР	1.470
Ўзбекистон ССР	1.361
Қозоғистон ССР	3.561
Грузия ССР	802
Озарбайжон ССР	759
Литва ССР	628
Молдавия ССР	392
Латвия ССР	523
Қирғизистон ССР	453
Тожикистон ССР	389
Арманистон ССР	471
Туркманистон ССР	415
Эстония ССР	350

Иттифоқчи республикалар 1963 йилги халқ хўжалиги планининг бажарилишини молиявий ресурслар билан таъминлашда катта роль ўйнайдилар. Халқ хўжалигини ривожлантиришга бўладиган барча харажатларнинг 65,8 проценти ва социал-маданий тадбирларга бўладиган барча харажатларнинг 70 процентидан кўпроғи иттифоқчи республикаларнинг бюджетлари билан таъминланади.

Иттифоқчи республикаларнинг бюджетлари бўйича белгиланган харажатлар уларнинг ўз даромадлари билан ва умумиттифоқ даромадларидан ажратмалар билан таъминланади.

Ҳозирги вақтда, деди докладчи, СССР Давлат бюджетининг даромадларини сафарбар қилишда иттифоқчи республикаларнинг роли анча ўсди. Оборотдан олинадиган солиқнинг ҳаммаси ва жами фойдаларнинг 80 процентидан кўпроғи иттифоқчи республикалар ихтиёрида бўлган корхоналар ва ташкилотлардан олинмоқда. Бундай шароитда СССР Давлат бюджетининг бажарилиши, барча даромадларнинг ўз вақтида ва тўла келиб туриши, маблағларни тежаб сарфлаш юзасидан республикаларнинг жавобгарлиги айниқса ортади.

Ўртоқ Гарбузов яна қуйидагиларни айтди: Ҳукумат 1963 йилги бюджет билан бир қаторда СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджетининг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботни ҳам СССР Олий Советининг тасдиқига тақдим этди. СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 78.054 миллион сўм, харажатлар бўйича 76.310 миллион сўм ҳажмида бажарилди. Даромадлар харажатларга нисбатан 1.744 миллион сўм ортиқ бўлди.

* * *

Докладчи сўзининг охирида бундай деди: СССРнинг 1963 йилги Давлат бюджети экономикамизни мавж уриб юксалтириш, халқнинг моддий фаровонлиги ва маданиятини янада ошириш, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашни зарур пул маблағлари билан таъминлаши лозим. Партия XXII съездининг, КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорларини амалга ошириш, халқ хўжалиги планини ва бюджетни муваффақиятли суратда бажариш коммунистик қурилишда янги марраларни эгаллаш имконини беради.

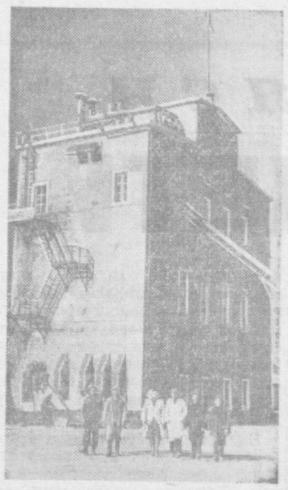

ЎРТА ОСИЁДА ЯГОНА

Ўрта Чирчиқ районий территориясидаги Чиғириқ станцияси яқинида маккажўхори уруғлигини саралайдиган янги завод ишга туширилди. Бу корхона Ўрта Осиёда ягонадир. Завод коллективи ўз олдига қўйган асосий мақсад колхоз ва совхозларни яхши сараланган юқори ҳосилли маккажўхори уруғлиги билан таъминлашдан иборат. Ҳозир заводда Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Любовь Ли бошлиқ бригадаси аъзолари етиштирган маккажўхори уруғлиги сараланмоқда.

Завод коллективи навбаҳорга қадар 1.500 тонна юқори ҳосилли уруғлик тайёрлашга аҳд қилди.

Суратларда: юқорида — янги завод биноси, пастда цех бошлиғи Н. Н. КИМ билан лаборантка Н. А. КОПАЕВА ўртоқлар уруғлик маккажўхори сўталарини кўздан кечирмоқдалар.

И. ГЛАУБЕРЗОН ва В. СИРОТКИН фотолари.

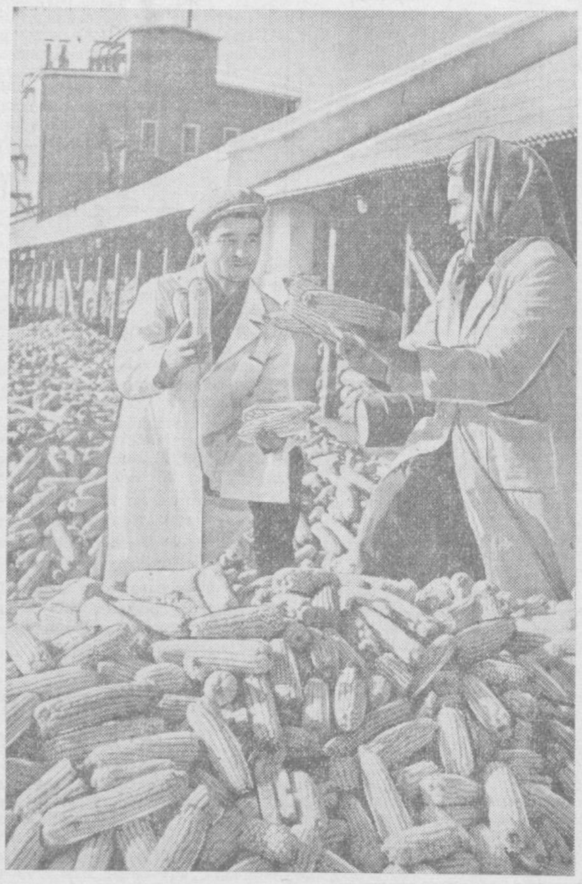

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ХОТИРАНГИЗНИ САҚЛАНГ

Ёмон хотира кишига қанча-дан-қанча қийинчиликлар туғдиради. Ишлаш қийинлашади, фикрларни тутиб ололмайсан... Хотирада сақлаш қобилияти — инсоннинг туғма хусусияти. Лекин биз кўпинча табиат берган ана шу қимматбаҳо совғага эътиборсиз қараймиз. Хотира нима сабабдан кучсизланиши мумкин? Асосий сабаб — мия ҳужайралари нормал фаолиятининг бузилишида, модда алмашинувининг ўзгаришида.

Хотирани сақлаш — уни сўзсиз ёмон аҳволга соладиган ҳамма нарсалардан қочиш, яъни толиқишга йўл қўймаслик, ортиқча чекмаслик ва ичмаслик, тўғри ҳаёт кечиришдан иборат.

Эътибор билан, чуқур ўйлаб ўқиш хотирани яхшилашга ёрдам беради. Ақлий танбаллик, бепарволик билан, юзаки ўқиганда табиатан яхши бўлган хотира ҳам йўқолиб бориши мумкин.

Муҳофазаси кенг, ўйчан, актив фаолиятли кишилар керакли фактларни хотираларида анча осонлик билан сақлайдилар. Одамнинг умумий тараққиёти, унинг маданияти заминида яхши хотира ётади. Маъносига тушуниб хотира олиш механик тушунишга қараганда анча фойдалидир. Материални маъносига тушуна бориш билан биз уни мияда ўзининг муносиб ўрнига жойлаштира боргандек бўламиз. Ундан мазкур материални қайтиб чиқариш кейин осон бўлади.

Бир нарсани эсда сақламоқчи бўлсангиз ўз олдингизга «буни хотирда абадий сақлаш керак», деб вазифа қўйинг. Ўшанда миянгиз махсус ишга гўё тайёрлангандек бўлади ва хотирангиз анча мустаҳкамлашади.

Ҳаммавақт муҳим нарсани нокерагидан ажратиб олишга ҳаракат қилинг. Чунки одам миясида нерв ҳужайраларининг сони жуда кўп бўлса-да, уларнинг ҳам ўз меёри бор. Нокерак нарсаларга миямизда ўрин йўқ.

А. ФОНАРЕВ,
биология фанлари кандидати.

СОВЕТ КИШИСИНИНГ ФАЗИЛАТИ

ЖАСУР МИЛИЦИОНЕР

Бу воқеа Дон дарёсидан Романовск станциясига ўтиладиган жойда содир бўлди. Милиция старший лейтенанти Александр Осипов нариги қирғоққа ўтиш учун солга чиқди. Сол сузай деб турганида «Беларусь» трактори келиб қолди. Унга тиркалган прицепга юк ортилган эди. Трактор солга чиқаётганида оғир прицеп қўзғолиб кетиб, тракторни сувга итариб юборди. Осипов дарров совуқ сувга шўнғиди. Кейин яна шўнғиб чиқди. Бу сафар у тракторчи ўтирган кабинанинг эшигини очаолди. Осипов энди тракторчининг ўзи сузиб чиқар деб турган эди, лекин тракторчидан дарак бўлмади. Шунда Осипов учинчи марта шўнғидида, сув тагидаги кабинадан тракторчини олиб чиқди.

Тракторчи йиқилган вақтида қаттиқ лат егани учун ҳушидан кетган экан. Уч боланинг отаси бўлган тракторчи Семен Шафран ҳозир соғаймоқда.

Собиқ денгизчи, коммунист Осипов комсомол йўлланмаси билан милицияга келган. У «Милиция аълочиси» значоги билан мукофотланди.

(АПН).

Пионер тарихи музейи

Тошкентдаги Н. Островский номли пионерлар саройида В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ пионер ташкилотининг 40 йиллигига бағишланган пионер тарихи музейи ташкил этилди.

Музейга ўрнатилган «В. И. Ленин номи билан», «Пионер комсомолнинг ўринбосари», «Ленин набиралари», «Пионер галстугининг тарихи», «Пионер босқичлари», «Пионерларнинг дўстлик ёзишмалари» каби стенд, диаграмма ва кўргазмали қуролларда пионер ташкилотининг босиб ўтган шонли 40 йиллиги мукаммал акс эттирилган.

Бундан ташқари музей залларига пионерлар саройи тўгарак аъзоларининг ўз қўллари билан ясаган юздан ортиқ экспонатлари ҳам қўйилган. Шу кунларда республика область ва шаҳарларидан келган жуда кўп ёшлар музейни томоша қилиб, таассуротларини ёзиб қолдирмоқдалар.

Ҳ. ЖАЛИЛОВ.

ТЕАТР „ИККИ БИЛАГУЗУК"

Муқимий номидаги музикали драма ва комедия театри томошабинларга «Икки билагузук» номли саҳна асарини тақдим этди. Театрнинг ижодий коллективи драматург Шукур Саъдулла билан ижодий иш олиб борди, натижада замонавий саҳна асари бунёдга келди. Асар халқ тилида ёзилганлиги, темасининг ҳаётийлиги, шеърларининг равон ва мусиқийлиги, образларининг жўшқинлиги билан томошабинлар эътиборини ўзига тортмоқда.

Халқ театри — қизиқчилар традициясининг Ҳамза Ҳакимзода асарларидан кейин ҳозирги кунда «Икки билагузук»да такрор гавдаланиши ўзбек театри саҳнасининг миллий традицияга таяниб, уни ривожлантириб, янги тус ва жозиба берганлигидан дарак беради.

Халқимизнинг диди ўсиб, маданий ҳаёти барқ ураётган бир вақтда, айрим ота-оналар санъатга бошқачароқ қараб келмоқдалар, ўз ўғил-қизларининг саҳнага чиқиб қўшиқ айтишига, рақсга тушишига қарши турмоқдалар. Мана шу икки ўртадаги келишмовчиликлар, ёш истеъдод эгалари билан уларнинг йўлларига тўсиқ бўлган ота-оналар ўртасидаги кураш «Икки билагузук» комедиясига асос қилиб олинган.

Театр коллективининг спектаклдаги яна бир ижодий ютуғи шундаки, кекса санъат усталари Лутфихоним Саримсоқова, Соҳиб Хўжаев, Турсунхон Жаъфаровалар билан бирга ёш саҳна ижодкорлари ҳам ўз ролларининг муваффақиятли чиқишига эришганлар. Асардаги кексалар образини етук санъаткорлар ижро этган бўлса, ёшлар образи эндигина театр бадиий институтини тамомлаётган талабаларга ишониб топширилган.

Ўзбекистон ССР Халқ артисти Л. Саримсоқова яратган Кароматхола образи энг жонли образлардан биридир. Артистка бу роль билан шу кунга қадар ўзи яратган ажойиб оналар образи галлереясини яна ҳам бойитган. Кароматхоладаги илиқ оналик меҳри, лекин ўз боласининг она гапига кирмаётганлигини кўриб, «сендек ўғлим йўқ, оқ қилдим» дейиш каби қатъийлиги образнинг ўзига хос характерга эгалигини кўрсатади. Саримсоқова бу образнинг ҳаётий чиқиши учун кўп меҳнат сарф қилган, унда ўзи яратган саҳна образларининг энг яхши томонларини мужассамлантирган.

Колхознинг кекса чорвадорларидан бири бўлган Умурзоқ томошабинлар ҳурматини қозонган артист Соҳиб Хўжаев ижросида ҳақиқатан ҳам қайсар, гердайишни яхши кўрадиган шахс сифатида гавдаланади.

Томошабинларни ёш талант эгалари ҳам беҳад қувонтирадилар. Асар қаҳрамонлари ўз ижрочиларининг тенгқўрларигина бўлмай, уларнинг орзу ва истаклари билан яшаганлиги саҳна образларининг тўлақонли чиқишида катта аҳамиятга эга бўлган.

Лирик комедиянинг қаҳрамонларидан бири консерваторияни тамомлаб, буюк композиторлар яратган операларнинг бош қаҳрамонлари партиясини ижро этиш орзусида юрган Машрабжон бўлса, иккинчиси халқимизнинг севимли қўшиқларини ёқимли ва шўхчан қилиб куйлаш иштиёқида ёнган Юлдуздир. Юлдуз учун ҳамма ерда фақат қўшиқгина яшайди, холос. Унинг бутун борлиғи қўшиқ. Отаси Умурзоқдан ўзини эрга бермоқчилигини эшитган Юлдуз йиғлаб ўтирар экан, узоқ-узоқлардан қўшиқ садоси таралади. Юлдуз шу замоноқ ҳамма нарсани унитиб, юрак сирларини қўшиқ қилиб айтабошлайди. Икки ёш юракнинг дарёдек тўлқинланган истакларини саҳнада Суръат Пўлатов билан Тошкент театр бадиий институтининг дипломанткаси Марям Каримовалар ижро этганлар. Икки ёш артист ижросининг энг юқори чўққиси, артистлик малакасининг жиддий намоён бўладиган ери биринчи пардадаги икки севишган қалбнинг илк учрашув саҳнасидир. Бунда ёш талантлар ўз қаҳрамонларининг ички бой дунёсини, соф муҳаббатини очишга эришганлар. Шу кўринишдаги сўзсиз диалог томошабинга одатдагидан чуқур, таъсирчан эстетик завқ беради.

Умидбахш ижрочилар орасида ўз қобилияти, комиклик хусусиятининг ўткирлиги билан ажралиб турадиган яна бир артист-театр бадиий инститининг дипломанти Бахтиёр Ихтиёровдир. Ихтиёров яратган Собир образи ўзининг хушчақчақлиги, ҳар бир сўзида комиклик барқ уриб туриши билан бошқалардан ёрқинроқ кўзга ташланади.

Асар образларининг ёрқин бўлишида, драматург олға сурган ғоянинг саҳнада тўла акс этишида режиссёр Раззоқ Ҳамроевнинг ҳам хизматлари катта.

«Икки билагузук» музикали комедияси ўзига хос ютуқлари билан бир қаторда баъзи камчиликлардан ҳам холи эмас. Энг аввал драматург ўз асарида йўл қўйган етишмовчиликларни кўрсатиб ўтиш керак. Асарнинг биринчи пардасида томошабинни ўз ижросининг илиқлиги билан қизиқтирган ёшлардан Тоҳир билан Қундузни автор асар давомида бутунлай тушириб қолдирган. Ваҳоланки Гурланга кетишни, ёш истеъдод эгаларига раҳбарлик қилишни Тоҳир ўртага ташлаган ва ўзи йўл ҳозирлигини кўрган эди. Асарда бу икки ёшга жиддий эътибор бериш зарурлиги драматургнинг ҳам, режиссёрнинг ҳам эътиборидан четда қолган.

Айрим ижрочилар саҳнада баъзи пала-партишликларга йўл қўйганлар. М. Каримованинг қаҳрамони юқорида айтганимиздек, фақат қўшиқ билан яшайди. Лекин бу асосий «қўшиқ темаси» артист ижросида кўп ерда иккинчи планга ўтиб қолган. Халқимизнинг севимли комиги Соҳиб Хўжаев ижросидан мамнунмиз. Бироқ, бу уста санъаткорда ўзи ижро этаётган образга жиддий эътибор бермаслик, ҳаракат ва нутқда бошқа спектаклларда яратган образларига нисбатан оригиналлик, бадиий талқиндаги пишиқликка тўла жавоб беролмаслик ҳоллари учрайди. Шунинг учун ҳам Умурзоқ образида Тошболта характерининг кўп хусусиятлари такрорланган.

Суръат Пўлатовнинг биринчи пардадаги жўшқинлиги спектакль давомида сусайиб кетади. Унда театрнинг баъзи артистлари позаларига эргашиш, уларнинг ўйин манералари ҳам кўзга ташланиб туради. Ёшлар ўртасида бирор ария ёки дуэт ижро этиш вақтида саҳнада яшаш, образларнинг ички дунёсини очиб бериш концерт номерига ўтиб кетган. Қобилияти билан ҳаммани мамнун қилган Б. Ихтиёровда комиклик кучли, лекин комикликнинг шаржга ўтиб кетиш хавфи ҳам йўқ эмас.

Асарнинг басталаниши ва спектакль безагига бир назар ташланса, композитор Собир Бобоев «Икки билагузук» комедиясига ажойиб музикалар яратганлигидан хурсанд бўласиз. Комедиядаги халқ қўшиқларига ёзилган музикалар енгил ва жозибали. Лекин айрим парда ва кўринишлар олдидан ижро этилган музикаларда асар мазмунига мос келмайдиган куйлар чалиниши кишини ранжитади. Театрнинг рассоми Г. А. Визель спектакль учун жуда содда ва шартли декорациялар ясаб, артистлар ҳаракатини осонлаштирган, спектакль резонансини кучайтирган. Бироқ, айрим кўринишлар кишини ишонтирмайди. Масалан биринчи пардадаги Чиланзор кўриниши, учинчи пардадаги сут фермаси унча ишонарли чиқмаган.

Бу нуқсонлардан қатъий назар, спектакль таъсирчан. Томошабинларга ибрат бўладиган жиҳатлари кўп.

И. РАҲИМЖОНОВ.

Спектаклдан бир кўриниш. Умурзоқ ролида С. Хўжаев, Юлдуз ролида М. Каримова.

С. Коган ва К. Ромеев фотоси.

Чет элларда нима гап

ИТАЛИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ СЪЕЗДИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

РИМ, 8 декабрь. (ТАСС). Бугун Римдаги «Эур» конгресслар саройида Италия Коммунистик партиясининг X съезди ўз ишини тамомлади. Съезд партия бош секретари П. Тольяттининг «Меҳнаткаш синфларнинг демократия ва тинчлик шароитида социализм йўлидаги бирлиги тўғрисида»ги докладини тинглади ва муҳокама қилди.

Бундан ташқари, съезд партия Уставига бир қанча ўзгартишларни муҳокама қилди ва киритди.

Съезднинг бугунги мажлисида П. Тольятти якунловчи нутқ сўзлади. Сўнгра съезд сиёсий резолюция қабул қилиб, бу резолюцияда партия бош секретарининг докладидаги асосий фикрларни маъқуллади.

Бугун партия раҳбар органлари ҳам сайланди. Съезд Италия Коммунистик партияси Марказий Комитетини 140 кишидан, Марказий контроль комиссиясини 47 кишидан ва Марказий ревизия комиссиясини 5 кишидан иборат қилиб сайлади.

БРУНЕЙДА ЖАНГЛАР

ПАРИЖ, 8 декабрь. (ТАСС). Бугун Бруней султонатида (Шимолий Борнеодаги Англия протекторати) қўзғолон кўтарилди. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Сингапурдан хабар беришича, қўзғолончилар Брунейнинг ғарби-шимолидаги нефть қазиб чиқариш саноатининг маркази — Сериа шаҳрини ишғол қилганлар ва пойтахтда — Бруней шаҳрида жанг бошлаганлар.

Мухбирнинг хабар беришича, қўзғолончилар Малайзия федерациясини тузиш планларига қарши чиқмоқдалар. Бу федерацияга 1963 йил 31 августгача Малайя, Сингапур, Саравак, Бруней ва Британия шимолий Борнеоси кириши керак эди. Малайзияни тузиш тўғрисида Англия билан Малайя келишиб олганлиги ҳақидаги хабар нефтга бой бўлган ана шу протекторат аҳолисини ғазабга келтирди (Бруней ҳар йили 5 миллион тонна нефть экспорт қилади).

Франс Пресс агентлигининг мухбири хабар беришича, қўзғолонни бостириш учун қўшин инглиз мустамлакаси Саравакдан полиция қисмлари ва Сингапурдан инглиз қўшинлари шошилинч тарзда Брунейга юборилмоқда.

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ БАЙРОҒИ ОСТИДА

ПРАГА, 8 декабрь. ТАСС мухбири М. Никиточкин хабар беради:

Бугун Чехословакия Коммунистик партияси XII съезди ишининг охирги куни бўлди.

Бугунги эрталабки мажлисда Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг ҳисобот доклади ва Марказий ревизия комиссиясининг докладини муҳокама қилиш тамом бўлди. Съездда 54 делегат сўзга чиқди. Уларнинг нутқлари, шунингдек съезднинг бутун иши Чехословакия Коммунистик партияси бирлиги ва жипслигини, Чехословакия коммунистларининг марксизм-ленинизм улуғ байроғига, пролетар интернационализми ишига қатъий садоқатларини, уларнинг социалистик жамиятни янада ривожлантиришдан иборат улуғвор вазифаларни шараф билан бажаришга қатъий аҳд қилганликларини кўрсатувчи ёрқин намойишга айланиб кетди. Съезд Чехословакия Коммунистик партияси билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси қардошларча алоқасининг бузулмаслигини намойиш қилди. Социалистик мамлакатлар халқларининг буюк муваффақиятлари КПСС номи билан, унинг меҳнаткашлар манфаати учун изчиллик билан ҳормай-толмай олиб бораётган кураши билан боғлиқдир.

Съездда иштирок этаётган 65 қардош марксчи-ленинчи партияларнинг вакиллари съездни табрикладилар.

Съездда Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Антонин Новотний якунловчи нутқ сўзлади.

Ўртоқ А. Новотнийнинг нутқи зўр мароқ билан тингланди. Унинг нутқи бир неча марта гулдурос қарсаклар билан ҳамда Чехословакия Компартияси шарафига, КПСС ва унинг ўртоқ Н. С. Хрушчев бошчилигидаги Марказий Комитети шарафига, халқаро коммунистик ҳаракат бирлиги шарафига, коммунизм ва ер юзида тинчлик шарафига айтилган хитоблар билан бўлиниб турди.

Сиёсий комитетда

НЬЮ-ЙОРК, 8 декабрь. ТАСС мухбири **В. Петрусенко** хабар беради:

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг Сиёсий комитети кеча БМТнинг космик фазодан тинч мақсадларда фойдаланиш бўйича комитети докладини муҳокама қилишни давом эттирди. Ҳозирдаёқ бу ҳужжат юзасидан 19 делегация ўз мулоҳазаларини айтди. Мунозарадан шу нарса кўриниб турибдики, космосдан тинч мақсадларда фойдаланиш ва космосни тадқиқ қилиш юзасидан давлатлар фаолиятининг асосий ҳуқуқ принципларининг ишлаб чиқилишини талаб қилаётган Совет Иттифоқининг позицияси кенг кўламда қўллаб-қувватланмоқда. Делегатлар космосдаги фаолиятнинг ҳуқуқий асосларини яратиш зарурлигини таъкидламоқдалар, бу эса бу соҳадаги ҳамкорликни кенгайтиришга ҳам, умумий тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга ҳам ёрдам берган бўлур эди.

Чехословакия делегати Гаек айтдики, 4 декабрда Англия томонидан космосни ўзлаштириш ва ундан фойдаланиш юзасидан давлатлар фаолиятининг принциплари ҳақидаги декларация лойиҳасининг киритилиши Ғарб давлатлари ўзларининг илгариги позицияларидан воз кечиб, проблеманинг моҳиятини муҳокама қилишга ўтишга мажбур бўлганликларидан далолат беради.

Ҳиндистон, Украина, Покистон, Монголия вакиллари СССР Фанлар академияси билан НАСА ўртасидаги битимнинг ижобий аҳамиятини таъкидладилар ва бу битим муваффақиятли тарзда амалга оширилади деб ишонч билдирдилар.

Баъзи мамлакатларнинг вакиллари эътиборни шу нарсага жалб қилдиларки, АҚШ вакилининг, Қўшма Штатлар космосдан ҳарбий мақсадларда фойдаланиш ва орбитага ялпи қирғин қуролларини чиқариш ниятида эмас, деб берган ваъдалари Америка матбуотининг шу ўн йиллик ичида Қўшма Штатлар «космосда зўр бериб қуролланиш»га ўн миллиардларча доллар сарфлаш ниятидадирлар, деган хабарларига мос келмаётир. Делегатлар шу нарсани кўрсатиб ўтдиларки, агар АҚШ космосдан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасида ҳамкорлик қилишни ҳақиқатан ҳам истаса, у зўр бериб қуролланишни космосга ёймаслиги, космосни совуқ уруш майдонига айлантирмаслиги керак. Сўзга чиққан нотиқларнинг ҳаммаси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти космик фазодан фақат тинч мақсадларда фойдаланиш юзасидан барча давлатларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришда муҳим роль ўйнаши керак деб таъкидладилар.

Невадада ядро портлатилди

НЬЮ-ЙОРК, 8 декабрь. (ТАСС). Қўшма Штатлар ва Англия кеча Невада штатида биргаликда ер остида ядро портлатдилар. Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлигининг хабар беришича, шу билан иккала мамлакат атом энергиясидан «ўзаро мудофаа мақсадларида» фойдаланиш соҳасида ҳамкорлик қилиш ҳақида 1958 йил 4 август битимига мувофиқ, иккинчи марта биргаликда ер остида ядро портлатдилар.

КАПИТАЛИЗМ ИСКАНЖАСИДА

ДАРБАДАР БОЛАЛАР

Льюнишэм (Жанубий Лондон) яслисининг эшиги ёнида бири 5 ойлик ва иккинчиси 2 ёшлик қизалоқни топиб олишди. Бу воқеани ўз кўзлари билан кўрган кишиларнинг гапига қараганда қизларни бир ёшгина аёл ташлаб кетган, у тахминан 22 ёшлардаги аёл экан.

Полициячиларнинг қидируви бир ҳафтага чўзилиб кетди. Сесилланинг ўзи полицияга кириб келди. Унинг ҳикояси жуда қайғули эди.

— Бизни муниципаль совети ихтиёридаги уйдан кўчиришаётган эди, бу вақтда болаларимни қаерга беришни билмай бошим қотиб турарди. Муниципалитет чиновниги менга: Лондон графлиги Кенгаши болаларни ҳеч қаерга жойлаштиролмайди. Эрим болаларимизга ота-она тутинадиган кишиларни қидириб кетган пайтда болаларни ясли олдига олиб бордимда, уларни ўша ерга ташлаб кетдим.

А. ОСИПОВ. (ТАСС).

ФУТБОЛ

Индонезияда ғалаба

Тошкентнинг «Пахтакор» футбол командаси Индонезиядаги биринчи ўртоқлик учрашувини ўтказди. Жакарта шаҳрининг терма командаси билан ўтказилган бу учрашувда ўзбек футболчилари 5:0 ҳисоби билан катта ғалабага эришдилар.

Майдон эгалари дарвозасига киритилган тўпларни юксак маҳорат кўрсатиб ўйнаган Абдураимов, Қаҳҳоров, Тажиров, Мухин ва Семёновлар урдилар.

Колхозчи „Волга" ютди

ЧИНОЗ. («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Райондаги «Москва» колхозининг аъзоси Раҳим Мирзаев 79223 серияли 136 номер лотерея билетига «Волга» енгил автомашинаси ютди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Телевизор

11 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Сизлар учун ёзилган ҳикоялар, Жонажон ўлкамиз** (болалар учун), 18.50 — **Пахта далаларидан дараклар ва Телевизион янгиликлар,** 19.10 — **Китоблар оламида,** 19.25 — **Сўз — илғор чорвадорларга,** 19.45 — **СССР ташкил этилган кун олдидан** (ўзбек артистлари ижросида СССР халқлари куйларидан концерт).

Рус тилида: 20.25 — **Пахта далаларидан дараклар ва Телевизион янгиликлар,** 20.45 — **Саноат ходимлари учун,** 21.05 — **Халқаро масалалар** (комментатор суҳбати), 21.25 — **Биз жуда ёш эдик** номли бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Бепоёндир Ватаним** (болалар учун), 18.30 — **Тошкент янгиликлари,** 18.40 — **Тунги меҳмон** (телевизион фильм), 19.30 — **Гимнастика бўйича республика шахсий биринчилиги мусобақаси** (Округ офицерлар уйи спорт залидан), 20.30 — **Партия аъзолигига кандидат.**

Ўзбек тилида: 20.50 — **Етти йиллик илғорлари** (саноат ходимлари учун), 21.10 — **Студентчилик ишлари** (телевизион очерк).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/XII да **Дилором.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 11/XII да **Тобутдан товуш,** 12/XII да **Ревизор** (билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/XII да **Икки билагузук.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 12/XII да **Украина цирки артистларининг гастроли.** Цирк майдонида қизиқчилардан **Байда, Копит, Кравцов** ва **Казаченколар** томоша давомида қатнашади.

Кино

Ун учинчи рафиқа — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Эрксиз жинни — «МИР» (кундуз соат 12, 2, кеч 6 ва 10 да). «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Улмас Кашчей — «МИР» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 8 да).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
11 ДЕКАБРДА

КОНЦЕРТ

СССР халқ артистлари **Ҳалима Носирова, Мукаррама Турғунбоева, Саодат Қобилова, Галия Измайлова,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев, Насим Ҳошимов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Ҳалима Комилова, Клара Юсупова, Гулнора Маваева Жамол Низомхўжаев, Михаил Давидов** ва солист **Эргаш Йўлдошев** қатнашади.

Халқ чолғу асбоблари оркестри жўр бўлади.

ҒАЛЛА МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ТАРА-РЕМОНТ УСТАХОНАСИГА
қоп ямаш учун аёллар

керак

Меҳнат ҳақи ишбай-мукофот асосда тўланади.

Мурожаат учун адрес: Воровский кўчаси, 79-уй.

ТОШКЕНТ ГРЭСи ҚУРИЛИШИГА
дурадгорлар, арматурачилар, бетончилар, ёрдамчи ишчилар, монтажчилар

керак

Қабул қилинганлар ётоқ билан таъминланади.

Тошкент область, Яланғоч посёлкасида ГРЭСнинг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (2-автобуснинг «ТашГРЭС» остановкаси).

Уста Ширин кўчаси, 105-уйда турувчи **Озода Нуъмоновна Усмонхўжаеванинг** шу кўчанинг 111-уйида турувчи Шавкат Абдурашидовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Николаев шаҳар, 9-Слободская кўчаси, 40-уй, 22-корпус, 15-а квартирада турувчи **Любовь Александровна Тульчевскаянинг** Тошкент шаҳар, 1-Оқлон кўчаси, Балиқчи переулок, 11-уйда турувчи Нузет Аблятиповдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Чиланзор массив, 23-уй, 42-квартирада турувчи **Осман Абитович Асановнинг** шу уйда турувчи Гулизар Қуртаметовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» **(«Ташкентская правда»)** — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885 Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси
Р. 14006. Нашр. Р. 1741.